

Posta postala
No. 234713/928.

Telefon: 8-61. 234713
Budapest 118, negyedévre
ár 600, egészévre 1200 k.
Havonta 2, negyedévre 12, egészévre 20 dollár
díjazás szabás szerint. A
"KELET" az erdélyi és bánáti
ország egyetlen politikai napilapja.
Külföldi utánnomádát csak a
postai megjelöléssel engedjük meg.

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej

Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főmunkatárs: dr. Marcell Ernő. Főkele szerkesztő: János Ferenc. Bencuresti szerkesztő: Hódoszi Ernő. Strada Cobălcescu 23.

Csütörtök, 1937. április 8.

5697. EV. NISZAN 27. XX. ÉVF. 80. SZAM

Majdnem fegyveres beavatkozásra került sor Bilbao előtt egy felkelő spanyol és két angol hadihajó között egy angol teher szállító hajó provokáló feltartóztatása miatt

Pozoblanconál visszavonultak a felkelők, a baszk fronton pedig órlási veszteségeket szenvedtek

Madridi jelentés szerint a kormánycsapatok tegnap adáz harc közepette 11 ágyut, hat német tankot zsákmányoltak és több mint száz foglyot ejtettek. A harc Pozoblanconól délre folyt le. A felkelők kénytelenek voltak visszavonulni. Az utolsó 24 órában a madridi és guadalajarái arcvonalokon semmi fontos nem történt. A kormány repülői sikerrel bombázták Aranda de Duero állomását.

Bilbaoi jelentés szerint a felkelők adáz harcokat vívnak Alavától északra, ahol hatalmas, különböző náciojú csapatokat dobtak az ütközetbe, tüzérség, tankok és repülőgépek támogatva. A baszk hadvezetőség jelentése szerint a kormányerők testüikkel védenek meg minden földdarabot. Az ellenség által kivívott jelentékeny előnyomulás órlási veszteségeikbe került. A baszk csapatok öt tankot zsákmányoltak.

Súlyos konfliktus Bilbao előtt egy felkelő hadihajó és két angol torpedóhajó között

A Havas baponnei jelentése szerint a Torpenhall angol tengerhajót, amely élelmiszert szállított, a gibraltári szorosban feltartóztatta a Dato nevű spanyol felkelő ágyúszázad és felszólította, hogy kövesse egy felkelő kikötőbe. Az angol kapitány nem volt hajlandó a felszólításnak eleget tenni. Hangoztatva, hogy a hajón minden rendben van. Dacára a felszólítás megismétlésének, az angol teherhajó folytatta útját Gibraltárba és ott a hatóságokkal felülvizsgáltatta rakományát.

Miután megállapítás nyert, hogy csak élelmiszert szállít a kapott engedéllyel, a Torpenhall elindult Bilbao felé. Bilbao kikötője előtt a Torpenhall szembetalálta magát a felkelők egyik parti őrhajójával, amely minden felszólítás nélkül rálőtt. Az angol hajó azonnal jelezte hovatartozandóságát. Időközben eljutott az Almirante Cervera hadihajó is, amely közölte az angol hajó kapitányával, hogy nem engedi be Bilbaoba. A Torpenhall erre rádiót állt segítségért kert a közelben tartózkodó angol hadihajóktól. Két angol torpedóhajó azonnal a helyszínére sietett. Ennek dacára az Almirante Cervera nem volt hajlandó félreállni a Torpenhall utjából. Erre a két torpedóhajó harcállásba helyezkedett, mire a felkelők páncélosa visszavonult.

Santanderi közlemény szerint az Almirante Cervera felkelő hadihajó a spanyol partok közelében elsüllyesztette az Andrea hajót, amely Panama köztársaság zászlaját tűzte ki árbocára. Az Andrea egyik spanyol kikötőből vasércet szállított Cardiffba. A személyzet sorsáról nem érkezett jelentés.

Gibraltár, április 7. (Rador). A felkelő hatóságok újabb bombázásoktól tartva, intézkedtek, hogy éjszakánként Ceuta, Teneriffa, Algeiras, San Roque, La Línea és Estepona városokba oltanak el minden lámpát. Este 11 óra után teljes sötétség veszi körül a városokat.

Eden nem nyilatkozott az ellenőrzésről

Londoni jelentés szerint az angol alsóházban Eden tegnap kijelentette, hogy az összes angol alattvalóknak, akik utievetel kérik Spanyolországba, nyilatkozatot kell aláírniuk, hogy semmi olyat nem tesznek, amit a polgárháborúba való beavatkozásnak lehet tekinteni. Egyébként a nemzetközi ellenőrzésről egyelőre nem szolgál részletekkel, mert még különböző szakkérdések nincsenek kidolgozva.

Toulouse, április 7. (Rador). W. Beary

amerikai konzul arra kérte a francia hatóságokat, sietessék a Spanyolország felé tartó utjukban letartóztatott 29 amerikai önkéntes perének tárgyalását.

Olasz laptámadások az ellenőrzés ellen

Római jelentés szerint az angol és francia sajtótámadások ellen eddig cáfolatok formájában védekező olasz lapok most taktikát változtattak, amennyiben éles visszontámadásokat röptenek Párizs felé. Az új harcmódot először kétségkívül a Giornale d'Italia alkalmazta tegnapielőtti számában, amikor is — mint ismeretes — kifogásokat emelt a francia-spanyol határ ellenőrzésének francia részről alkalmazott módozatai ellen. Tegnap megismételve előző napi vádjait, már tovább megy egy lépéssel, amennyiben a következőket írja:

„A sokat hangoztatott semlegességet még soha nem szegtek meg úgy, mint most. Mintha csak fantázia lenne a benemavatózás konferencia különböző albizottságainak számos határozata és a kontrollal megbízott külföldiek ábrándokat kergetnének ezért a közel egymillió font sterlingért, amibe ez a kontroll-tréfa kerül. Hogy a dolgok így mértékben elfajultak — és ezt megállapítani nem is nehéz — a francia kormányzat a hibás, az a kormány, amely most már nemcsak, hogy nem cáfol, hanem még csak a látszatot se igyekszik megőrizni.”

Ezek után különböző adatokat hoz fel a lap annak igazolására, hogy a beavatkozás éppen francia részről a legintenzívebb.

Hivatalos forrásból megerősítették az április 5-én több angol lapban megjelent hírt, hogy Cadixban március 22., 23. és 24-én újabb tízezer olasz katona szállt partra.

A liberálisok és a nemzeti parasztpárt közötti feszültség enyhülésének tekintik Bratianu Dinu beszédét

A kormánypart elnöke beszédében a kormányutódlás egyetlen lehetőségére utal. Az Epoca érdekes cáfolata

Bucuresti, április 7. (Az Uj Kelet tud.) A fővárosi sajtó érdeklődéssel magyarázza azt a beszédet, amelyet Cămpulungban Dinu Bratianu mondott. Dinu Bratianu szavai szövegszerűen a következőképpen hangzottak:

— A nemzeti parasztpárt tegnapielőtti tartotta kongresszusát. Bevallom, elégedettséggel töltött el, hogy a párt egységre tett tényszerű, amikor elnököt megválasztotta. Alapjában véve két reális politikai párt van: a liberális párt és a nemzeti parasztpárt. Az ország érdekében van szükség erre a két pártra, melyek a demokráciára és a lakosság szabad akaratára építettek léteiket, míg a többi pártok homályos és megvalósíthatatlan jelszavakra emelték pártjuk épületét, hogy a hatalmat megkaparintsák és a diktatúrával megőrizzék. Örömmel veszem tudomásul, hogy Mihalache a kongresszuson mondott beszédében objektívebb hurokat pengetett meg. Különösen fontosnak tartom Mihalache beszédének azon részét, mely az államháztartási politikára vonatkozik.

A beszéddel foglalkozva a Dimineata és a Curentul hangoztatják, hogy azt a liberális és nemzeti parasztpárt közötti viszony normalizálása kezdetének lehet tekinteni. A Lupta szerint Bratianu beszéde utmutatás az esetleg bekövetkező kormányutódlásra is.

A kormány kül- és belpolitikai programja

A Lupta tudni véli, hogy a liberális kormány alatt még néhány olyan nyilatkozat fog elhangzani, hogy a kormány megerősítette Románia hagyományos szövetségeit. A közeli hónapokban Bucurestibe látogat Rúzsdi Arras török külügyminiszter, Hodzsa Milan csehszlovák miniszterelnök és esetleg Metaxasz görög miniszterelnök, valamint Beck lengyel külügyminiszter is. Május

második felében Antonescu hivatalos látogatást tesz Londonban és utbajeti Párizsba is.

A belpolitika tekintetében a Lupta azt hiszi, hogy nem lesz kormányát szervezés és a parlamentet sem hívják össze rendkívüli ülészsakra. A trösztök és kartellek ellenőrzését, valamint a nemzeti munka védelmében tervezett intézkedéseket törvényre lelet után fogják megvalósítani. Az Adevarul tudni véli, hogy földművelésügyi minisztert nem neveznek ki, de az államtitkári teendőkkel Sescioreanut, a mezőgazdasági kamarák uniójának elnökét bízták meg. Berceanu jelenlegi államtitkárt ugyanilyen minőségben az ipari és kereskedelmi minisztériumhoz helyezik át.

A Grigore Filipescu érdekes cáfolata

Feltűntelt kelt az Epocának az a cikke, amelyben a Grigore Filipescu és Mihalache között a nemzeti parasztpárti vezetőség ülés alatt történt megbeszélését kommentálja. A lap a következőket írja: Egyes lapok arról beszélnek, hogy Grigore Filipescu, a nemzeti parasztpárti elnökválság idején bizonyos lépéseket tett. Filipescu barátaival folytatott beszélgetései során azon véleménynek adott kifejezést, hogy az ország számára hátrányos lenne, ha egy valamikor annyira erős szervezet pontosan abban a pillanatban omlna össze, amikor az állam tekintélyt terroristák aláaknázták. Grigore Filipescu szerepe ennyire korlátozódott. Ha szavainak bármilyen kis hatása is volt, Grigore Filipescu úgy hiszi, hogy szolgálatot tett az országnak.

A cikk politikai körökben azért keltett érdeklődést, mert ez tulajdonképpen diplomatikus cáfolata annak a hírnek, hogy Grigore Filipescu, Mihalacheval való beszélgetése előtt bizonyos felsőbb körökkel tárgyalta volna.

VILÁG TÜKRÉ

A levegő meghódítása

A napokban érdekes kulturisztóriai könyv hagyta el egyik nagyobb bécsi kiadó cég nyomdáját. A könyv írója Peter Thoené, aki „Az ég meghódítása” címen történetileg ismerteti a repülés fejlődését.

Közvetlen előzménye az emberi repülésnek az, hogy Henry Kawendisch 1766-ban fölfedezte a hidrogént. 1781-ben Tibério Cavallo megkísérelte a hidrogén főlhajtó erejének értékesítését. De csak 1783 júniusában sikerült a Montgolfier fivéreknél föllelegített levegő utján fölhajtani ballonjukat kétezer méter magasságba. 1738 augusztus végén Charles fizikus ballon-anyagból készült gömböt konstruált, amit gumival impregnált, hidrogénnel teltetett és Párizsban 300 ezer ember jelenlétében felhajtott a levegőbe. De az apparátus már egy óra múlva kénytelen volt Párizs környékén leszállni, ahol a megijedt parasztek a léggömböt megsemmisítették. A két Montgolfier erre hatalmas ballont épített, amelybe egy bárányt és szárnyast helyezett és meleg levegővel teltetett. Versaillesben az udvari emberek jelenlétében föleresztették a különös alkotmányt. Ezért a teljesítményéért az udvar közvetítésére a király nemesi rangra emelte a két fivért. 1783 novemberében de Rosier már maga is egy kísérő társaságában fölszállott a levegőbe és 25 percig fönnmaradt. Ugyanazon év december 1-én Blanchard Dowerből Calaisbe repült.

Blanchard sikere által föllekesítve a ballont fölszerelte nádból fonott gondolával, csapószeleppel, horgonnyal, homokballasztal és barométerrel, amely a magasságot mérte le. Súlyos hátránya volt ennek a ballonnak az, hogy nem lehetett meghatározott irányba kormányozni. Most kezdődött aztán a tervek és ideák harca a kérdés körül, hogyan lehetne célirányossá konstruálni a ballont.

Meusnier francia hadnagy 1784-ben egy elipszoid formájú léghajó-félét konstruált légszákkal és kormányval, 30 személy számára alkalmas gondolával, légszavarral. Mindez kitűnően volt elgondolva, anélkül azonban, hogy a tervező megtudta volna mondani, milyen hajtóerő viheti majd célja felé a nehéz légi alkotmányt.

Jóllehet 1800-ban már föl volt találva a gőzgép, csak 1852-ben tudta Giffard három lőerejű gőzmotorjával a ballont felszerelni, amely ilyen módon óránként 11 km-t tudott megtenni, természetesen szélcsendes időben. Ezt a készüléket később követte az elektromossággal töltött hajtógép, majd a gázgép és végül a benzinmotor.

Renard, Krebs, Paul Haenlein és a nyomdász Wölfer szellemi apái ezeknek a repülőgépeknek. Egy zágrábi zsidó, David Schwartz alumíniumból épített léghajót, amely immár stabil volt 40 m. hosszú, hengeralakú, középen gondolával. Tizenhat lőerejű Daimler motor hajtotta a négy propellert. Schwartz találmányát Bécsben aztán Péterváron és Berlinben akarta értékesíteni. Végül 1894-ben a berlini vezérkar behatóan foglalkozott a találmánnyal, föl is építették 1897-ben, de darabokra zúzódt és pedig egy jelentéktelen konstrukciós hiba következtében. Az érdeklődők között volt Zeppelin gróf, aki magáévá tette az ügyet, de gyakorlati kivitelre csak jóval később került sor. Degen örösmester Bécsben, Verblinger szabó Ulmban és De Groof belga cipész foglalkoztak az érdekes találmánnyal. De Groof föl is szállott a stabil léghajón, de lezuhant és szörnnyelhalt.

A kutatások során egyre felbukkan Lio-

Izgalmas futballmérkőzés a bucaresti rádió igazgatóságával

Kétszer visszahelyezték és visszahívták a rádió igazgatóságát. Két tábor egymással folytatott harcából csak a rádióhallgatók húzzák a rövidet

Cluj, április 7. (Az Uj Kelet tud.) A fővárosi lapok nyomán alkalmunk volt több ízben foglalkozni a román Rádiótársaságnál végbemenő furcsa üzemekkel. Különösképpen alkalmunk volt több ízben felhívni a figyelmet arra, hogy a bucaresti rádió valószínűleg szócsové lett a jobboldali eszméknek és megmozdulásoknak. A rádió műsor-igazgatója és hírszolgálatának irányítója néhány év óta Alexandru Hodos, Goga Octavian kegyeltje és protezséje, aki a rádió hírszolgálatában természetesen igyekezett politikai vezére eszméit és érdekeit szolgálalni. Így történt azután, hogy a bucaresti rádió következetesen és tendenciózusan informálta hallgatóit úgy a bel-, mint külföldi eseményekről. A parlamenti ülésekről szóló tudósítások bő részletességgel tüdőzöltek a cuzista felszólalók beszédeit, de következetesen megfigyeltek a nemzeti parasztpárt és általában a demokratikus pártok szónokairól. A „falu órája” műsorának közvetítése alkalmával vasárnap délutánonként kedves antiszemita kitételek közepette szokott csevegni az előadó a falusiakkal.

Fantasztikus garázdálkodás a rádiónál

Természetes dolog, hogy a külpolitika eseményei hangsúlyozott jobboldali aláfestéssel jutnak el a bucaresti rádió hallgatóihoz. Nem volt azonban rend a rádió anyagi garázdálkodásában sem. A Dreptatea, a nemzeti parasztpárt hivatalos lapja, sorozatos cikkekben mutatta ki, hogy 30 és 40 ezer lejese fizetésekkel a sinecuristák egész rohamosztaga élvezi a rádió társaság kegyeit. Nemrég százezer lejese kölcsönt vett fel a társaság, súlyos kamatok és feltételek mellett anélkül, hogy erre ténylegesen szükség lett volna. A rádiótársaság ma horribilis lakbért fizet. A kölcsönből házat vásároltak, amelyet azonban részint túllértelkeltek s amely más részről nem is alkalmas a stúdió és az irodák elhelyezésére.

A háború utáni idők legnagyobb panamája

A Lupta mai számában a rádiótársaságnál történeteket a háború utáni egyik legnagyobb közgazgatási botránynak és panamáknak nevezik. Hatalmas üzlet ez, írja a lap, amelyet megannyi okkult intrika és érdek drótszövénye vesz körül. A rádió két tábor áll egymással szemben, mindkettőnek megvannak a maga protezséi, sinecuristái és talpnyalói. És mennyi sinecurista van! Az elmúlt év márciusában a kormány új igazgatósági tanácsot nevezett ki a rádió élére, Liviu Rebreanu, a kiváló író, elnöklelte alatt. Ez az új igazgatósági tanács azt lett volna hivatva dokumentálni, hogy a rádió nem történetek visszaélések és ha igen, azokat az igazgatóság ellenőrizi és szankcionálja. A rádió vezérigazgatója ellen már több ízben indították eljárását, felfüggesztették, majd ismét visszahelyezték hivatalába. 1937 elején a rádió mellé kinevezett kormánybiztos jelentette a kormánynak, hogy az új igazgatósági tanács nem intézkedik a társaság vagyona és érdekeinek megvédéséről. A pénzügyminisztérium indokoltan találja a panaszt és megállapítja, hogy megsértették a társaság törvényeit és alapszabályait. Az igazgatósági tanács erre vizsgálatot rendel el, mely a vállalat igazgatóját gyanúsítja súlyos szabálytalanságokkal. Mielőtt azonban intézkedhetnének, a Monitorul Oficialban dekrétum jelenik meg, amely az igazgatósági tanácsot megfosztja megbízásától. A dekrétumot Rebreanu elnök és a tanács többi tagjai perrel támadják meg a közgazgatási bíróság előtt, amely április 2-ára tűzi ki a tárgyalást. A belügyminisztérium jogügyi osztálya felhívja a kormány figyelmét, hogy Rebreanu és társai megnyerhetik a pert, miután az elmozdító rendelet mellől hiányzott a törvényszerű indoklás. A minisztérium erre új dekrétumot jelent meg, amellyel az elmozdított igazgatósági tanácsot visszahelyezi. A reintegrált tanács április 2-án Rebreanu elnöklelte alatt ülést tart és elhatározza, hogy a társaság vezérigazgatójának ügyét átteszi az ügyészségre. Ugyancsak elhatározzák, hogy az összes sinecuristákat kidobják a vállalatból. Másnap újabb dekrétum jelenik meg a Monitorul Oficialban, mely Rebreanut és társait visszahívja, mégpedig drasztikus indoklás kíséretében. A visszahívott igazgatósági tanács határozata azonban érvényes: a vezérigazgató ténykedése az ügyészség kezébe kerülnek. A visszahívó dekrétum azonban ugyancsak érvényben marad és Rebreanu helyét Stefanescu Amza tábornok, volt had-

ügyminiszter foglalja el. Adminisztrator de-legenek Gheorghe Leon professor, volt iparügyi alminiszter, jelenleg a Banca Nationala cenzorát, valamint Gheorghe Ciolac liberális képviselőt nevezik ki. A rádió vezérigazgatója Dan Sarateanu, volt belügyi államtitkár lett, aki tegnap már el is foglalta hivatalát.

A kritikán alóli program

A Lupta megállapítja, hogy a szembenálló táborok harcából, a botránys sinecuristákól és mértékelen költségekkel egyelőre a rádió hallgatói húzzák a rövidet, mert a

program minden kritikán alóli, valóságos szegény. A hírszolgálat nem egyéb, mint szenvedélyes védőbeszéd bizonyos jobboldali áramlatok és pártok mellett, az előadások és szövegek nagyrésze pedig állandó botránny. Az előfizetőkkel szemben viszont méltatlan eszközöket használnak, sorozatos magánlaksértések, feljelentések és a mikrofonon keresztül való tiszteletlen fenyegetések eszközeivel élnek. Ez történik a rádiónál: egyrészt üzletek, pazarlás, protekció, részrehajlás és veszekedés, másrészt siralmas program és a közönség megcsufolása. Ez így nem mehet tovább.

Széleskörű közigazgatási decentralizáció megvalósítására készül a kormány

BUCURESTI, április 7. A Curentul rámutat arra, hogy Barca belügyi államtitkár és Paul Goma közigazgatási vezérfelügyelő megbeszélést folytattak és foglalkoztak azonnal a tervezett, hogy az országot 12 egyenként 3-4 megyéből álló adminisztratív kerületre osszák fel. A kerületeket közigazgatási felügyelők ellenőrzése alá helyeznék, akiknek a kapott felhatalmazás alapján módjukban állana bizonyos okmányukat maguk elintézni, míg mások felett csak a belügyminisztérium véleményezése alapján döntenek. Ezáltal sikerülne a belügyminisztériumot tehermentesíteni és az előzetes ellenőrzést megerősíteni a helyszínen. A javaslatot Tatarescu elé terjesztik hozzájárulás végett.

Select Mozgó

Ma premier!

Tarzan fogságban

A legújabb TARZAN-film, eddig nem látott csodásan szép felvételekkel az afrikai őserdőkben, izgalmas tartalommal, főszerpekben:

Johnny Weissmüller (uszóhajnok) Maureen O'Sullivan

Stelian Popescu válasza Bethien István husvéti cikkére

Az Universul főszerkesztője szerint a közeledést csak a revizionizmus teljes feladása teremtheti meg

Bucuresti, április 7. Az Universul hozs-zu választ közöl Stelian Popescutól, az antirevizionista liga elnökétől Bethien grófnak a Pesti Napló husvéti számában megjelent cikkére. A volt igazságügyminiszter rámutat arra, hogy Bethien cikke nem mond semmi újat, mert ismeretes érveire ismételt és idejében válaszoltak megfelelő bizonyítékok feltáráásával.

— Ami a husvéti cikkében érdekes — írja Stelian Popescu — az új felfogás, ami a cikkből kitünik és ez annál fontosabb, mert ez az új felfogás a revizionizmus egyik ismert exponensától ered.

Stelian Popescu ezután rámutat arra, hogy Bethien grófnak az emberséges bánásmódról való állításai, amit a románok

állítólag a magyar uralom alatt élveztek, nem felelnek meg a valóságnak és kérdi, illik-e ilyesmit éppen husvét napján mondani. Emlékeztet az üldözésekre, amiket a románok szenvedtek el a magyar uralom alatt felsorolja a román nép mártírjait, mindazokat, akik börtönben ültek amiért írásban szabad véleményt nyilvánítottak a parlamenti választások alatt a románok ellen alkalmazott bántó intézkedéseket, a románok kitiltását a városokból, stb.

Stelian Popescu ezután rámutat arra, hogy háború a magyarok száma Romániában sokkal kisebb, mint a románoké volt Magyarországon, a magyar párt képviselőinek száma nagyobb a román parlamentben, mint volt a román nemzeti párté a

TESTA

azonnal - csillapít
**NEMI-FÁJDALMAKAT- FEJFAJÁS
IDEGZSÁBA-FOGFÁJÁS
INFLUENZÁNAI-HÜLESNÉL**

KAPHATÓ
SPORTSZERTÁRBAN
MINDEF.
ÉS DROGERIÁBAN
ÜGYELJEN A CSOMAGOLÁSRA

magyar parlamentben. Ez bizonyítéka azon korlátlan szabadságjogoknak, amiket a magyar kisebbség élvez Romániában. A válasz szembehelyezi a világháború előtt a románok ellen indított számtalan sajtóper egyrészt és a Nagy-Romániában ma megjelenő magyar publikációk hatalmas számaival másrészt és azt állítja, hogy ezek a publikációk még azt is megengedik maguknak, hogy revizionista propagandát tizzenek a hatóságok türelmes szeméi előtt.

— Ha Bethlen gróf békét akar, igyekezzék előbb az igazságot helyreállítani és elismerni azokat a demokratikus szabadságjogokat, amiket a magyar kisebbség élvez Romániában a nyelv, vallás, tanulás, kereskedelem, stb szempontjából.

Stelian Popescu ezután azzal magyarázza Bethlen gróf új állásfoglalását, hogy a volt magyar miniszterelnök meg van győződve afelől, miszerint a revizionista propaganda nem verhet gyökeret a népekben, csak ha bizonyos igaztalanságokkal és kitalált szenvedésekkel szövik át. A gróf ezért adja ki magát az állítólag elnyomott kisebbség védőjének. Az antirevizionista liga tevékenysége becsületes viszont válasz és igazság hangoztatásával felel a revizionisták áligazság-propagandájára.

— Mi, románok Bethlen gróf új magatartását veszedelmesnek tartjuk és újabb igazolásnak a minél élénkebb antirevizionista tevékenységre. A magyar revizionizmus nem olyan nemzet bajainak kifejezése, amellyel igaztalanul jártak el, hanem egy elnyomó óhajainak kimutatása, akinek kezéből az igazságért harcolók egyesült erői kiragadták a győzelmet. Ha Bethlen gróf békét akar, jelentse ki nyíltan: Elismernék határaitokat, azok a tiétek, a mieink számára, akik nálatok maradtak, több igazságot kérünk, mint mi nyújtottunk a tiéteknek hajdanában. A béke csak így lehetséges és lehet tartós.

— De la Roque ezredes felfolyamodást jelentett be bíróság elé való állítása ellen. Párizsból jelentik: De la Roque ezredes ma felfolyamodást jelentett meg, amiért őt és a társadalmi párt többi vezetőjét bíróság elé állították azon a címen, hogy ismét megalakították a néhány hónappal ezelőtt feloszlatott tűzkereszt-szervezetet.

Mindenkinek

legdrágább kincse az

Egészség

hogy biztosan megőrizhesse. Olvassa rendszeresen az Egészség című közegészségügyi folyóiratot. Megjelenik egyszer havonta, előfizetési díj egész évre 110 lej. Megrendelhető a kiadóhivatalnál Cluj, Calea Regele Ferdinand 56. Telefon 972. Kérjen mutatvány-számot.

„Az ígéret földje“

további transilvaniai bemutatói!

A világhírű Palesztina-film folytatja transilvaniai körutját!

Április 8-án Sannicolaul Mare

A film előtt dr Rosenberg Oszkár timisoarai ügyvéd tart bevezető előadást.

Érdekes rágalmozási per a timisoarai vizsgálóbíró és egy ügyvéd között

Egy gyilkossági vád érdekes folytatása a timisoarai törvényszéken

Timisoara, április 7. (Az Uj Kelet tud.) Ma délelőtt a timisoarai vizsgálóbíró feljelentést tett dr. Boldureanu Pál ügyvéd ellen, rágalmozás vádjával. A feljelentés nagy feltűnést keltett a városban, mert az ügynek érdekes előzményei vannak. Dr. Boldureanu évek óta elváltan élt feleségével. Az ügyvéd és az asszony között ellenségeskedés indult meg, melynek kapcsán az ügyvéd azzal vádolta meg volt feleségét, hogy ötrendbeli gyilkosságot követett el. A törvényszék tárgyalni kezdte az ügyet. Boldureanu azt állította, hogy felesége, amikor még falun éltek, levágta egy cigánynek a két karját és hagyta elvérezni. A tanúhíhallgatások során felvonultak a

falu parasztjai és azt vallották, hogy a cigány részegségében egy ablaküvegben vágta el a karjait, majd elaludt és így vérzett el. Miután a tanúvallomásokból az asszony ártatlansága kétségkívül kiderült, a törvényszék a további gyilkossági vádakot már nem is tárgyalta, az ügyész pedig eljuttatta a vádat az asszony ellen.

Boldureanu Pál dr. a tárgyalás során, amikor a vizsgálóbíró előtt elhangzott vallomásokot olvasták ki, azt a kijelentést tette, hogy a felesége egészen biztosan megvesztegette a vizsgálóbírót. A vizsgálóbíró erre rágalmozás címén feljelentette az ügyvédet, aki ellen meg is indult az eljárás.

Veronállal megmérgezte magát és meghalt Juhász Gyula, a nagy magyar költő

Számos öngyilkossági kísérlet után végre „sikerült” a szegedi költőnek megválnia az élettől

Budapest, április 7. A magyar főváros irodalmi köreiből tegnap nagy izgalmat keltett a Szegedről érkezett hír, hogy Juhász Gyula, a kiváló költő újra megmérgezte magát és állapota súlyos. Az öngyilkossági kísérletről szóló hír a délutáni órákban terjedt el s a késő esti órákban megérkezett a még szomorúbb jelentés is, hogy a mérgezés ezuttal végzetes volt. Juhász Gyula este félnyolc órakor a szegedi klinikán meghalt.

Juhász Gyula fiatal korában, egy izben csónakban ülve a Duna közepén mellbelőtte magát, de a víz a partra sodorta és hónapokig tartó kezeléssel megmentették az életnek. A golyó azonban szíve közelségében a testében maradt.

A buskomorsággal küzdő költő az utolsó években is egész sor öngyilkossági kísérletet követett el, de mindig eredménytelenül. Édesanyja, aki vele lakott és felidült idegállapotát jól ismerte, a lehetőségig folyton nyomában volt és hogy újabb öngyilkossági kísérletnek a lehetőségét is elzárja előle, valóságilag figyelte minden lépését. A halálra elszánt Juhász Gyulának mégis sikerült annyi veronált összegyűjtenie, hogy ezuttal eredményesen mérgezte meg magát. A rendkívül kis adagokban adott veronált, melyet nem tudtak tőle teljesen elvonni, mert évek óta a legteljesebb álmatlanságban szenved, lassan gyűjtötte össze, amíg akkora adaghoz jutott, amelytől döntő hatást remélhetett.

Tegnap délelőtt édesanyja észrevette, hogy Juhász Gyula ideggörcsökben vergődik. Azonnal mentőkért telefonált, akik az öntudatlan állapotban lévő költőt beszálították az ideggyógyászati klinikára. Rövidesen megállapították, hogy veronalmérgezésről van szó. Még pedig ezuttal olyan súlyos veronalmérgezésről, amelyen aligha lehet segíteni. Este félnyolckor azután, anélkül, hogy magához tért volna, Juhász Gyula meghalt.

Az elhunyt kiváló magyar író április 3-án volt 54 éves. Mindig tavasszal akart meghalni. Verseiben is többször említette ezt. Most végtelenül tragikus körülmények között meg is valósította tervét. Juhász Gyula középiskolai tanár volt, de betegeskedése miatt már jóideje nyugalomban élt Szegeden. Tanári pályáját az egykori Várospremontrei gimnáziumában kezdte, még abban az időben, amikor Ady Endre, Emőd Tamás és Dulka Akos is ebben a városban éltek. Velük együtt indult és irodalmi körök már első verseire főfigyeltek mély poézisük és páratlanul tökéletes formájuk miatt. Ezután Sighetre, majd Lévára került, mint középiskolai tanár.

Léva után Szegedre neveztek ki tanárnak, de egészségi állapotára való tekintettel évekként ezelőtt nyugdíjazták. Szegedre kerülésekor már költői hírneve megalapozott és a modern magyar költészetben kivételes hangzása volt. Finom, meleg, csupa-szív és csupa-lélek verseit gyógyítha-

tatlannak látszó borongás köde burkolta be. Verseinek zenéje, nyelvének makulátlan tisztasága a modern magyarok költészet reprezentánsai: Ady, Babits és Kosztolányi mellett a legkimagaslóbb helyet biztosította számára.

Juhász Gyula tagja volt a „holnapos” gárdának, mely a magyar költészetben Arany, Vajda és Reviczky után meghonosított epigon-hangot új kifejezőmódok-

Pornográfia vádjával illeti egy román akadémikus a román zsidó írókat

Bratescu Voinescu váratlan kirohanása és Geo Bogza letartóztatása

Bucuresti, április 7. (Az Uj Kelet tud.) Az idősebb román írógeneráció ismert figurája néhány nappal ezelőtt váratlanul kilépett a porondra, a szélsőséges antiszemita és jobboldali nézeteivel. Bratescu Voinescu mindenekelőtt is egykori kebelbarátjára, Mihail Sadoveanura támadt rá még pedig nagyon kevéssé elegáns módon. Nem volt hajlandó aláírni a tiltakozó iratot, amelyet román intellektuelek nagy és kitűnő csoportja szerkesztett meg Sadoveanu megrágalmozása ellen, hanem saját szerkesztette tiltakozást írt alá. Másnap az Unversul hasábjain „Aljasság” cím alatt tiltakozott az ellen, hogy nevét a tiltakozó irat alá nyomtatták, holott ez senkinek nem jutott eszébe. Az egész manőver célja az volt, hogy az Adeverulban napokkal később megjelent tiltakozó irat hatását már eleve ellensúlyozzák és kompromittálják. Midőn Sadoveanu az Adeverul hasábjain súlyosan megrotta az eljárást, Bratescu Voinescu az Unversul hasábjain „könyves szemekkel kért” bocsánatot Sadoveanutól azzal a feltétellel, ha ez megváltik az Adeverul és Dimineata irányításától. Sadoveanu méltóságáteljes cikkben jelentette ki, hogy hisz a demokráciában és ez a hit erkölcsi kötelességgé teszi számára, hogy az Adeverul és Dimineatan keresztül az eszmét szolgálja.

Bratescu Voinescu és a demokrácia Bratescu Voinescu erre a demokráciának ment neki, amely véleménye szerint Fran-

Az élet fordulópontjai

...A legjobb kilátásai voltak; már bizonyosnak látszott, hogy megkapja a jó állást. Mosolyogva bucsuzott. Másnap jött a lemondó levél. És az oka? A mosoly sárga, ápolatlan fogazatot mutatott és valahogy elrontotta a szimpátia és bizalom atmoszféráját. Ápolatlan fogak — hogyan áll akkor a rendszeret, tisztaság, egészség? Valaki, aki ily fontos kötelességet saját magával szemben elmulaszt, hogyan teljesíti eavéb kötelességét? Chlorodont-fogpaszta ezt a ragyogó fényt és vakító tehérséget kölcsönzi a fogazatnak, amely szimpátiát, bizalmat és örömet okoz

Chlorodont
Fogpaszta

kal, tartalomban és formában egyaránt modern szellemmel frissítette fel.

Arisztokratikus lélek volt, érzékeny szívi, nagykulturájú ember, akit csak a kiválasztottak értettek meg, de akik éppen ezért a legnagyobb hódolattal és elismeréssel vették körül.

Kosztolányi és Somlyó Zoltán után ő a harmadik magyar költő, aki pár hónap leforgása alatt szintén tragikus körülmények között távozott az élők sorából. Halála a magyar olvasó közönség és a magyar szellemi élet körében nagy megrendültséget és részvétet keltett.

A zsidó írók elleni kirohanásra a Curierul Izraelit, az UER lapja válaszolt hosszabb cikkben. Komoly érvekkel mutat rá a valamikor teljes asszimilációt hirdető szervezet lapja arra, hogy a zsidók, akik a monoteizmust, a tiszparancsolatot, a bibliát és annak felsőbbrendű erkölcsi tanításait azzák az emberiségnek, nem illethetők ilyen fantasztikus vádakkal. A legszembetűnőbb családi élet fenntartói a zsidók, nem fordulhatnak a család ellen és a bibliai morál hirdetői nem lehetnek erkölcsellenesek. Hivatkozik a lap a román zsidó írókra, akik jelentős művekkel gazdagították a román tudományt és irodalmat, Iuliu Baras, H. Tiktin, Lazar Saineanu, Ronetti Roman, Steuerman Rodion, Barbu Nemteanu, dr. M. Gaster, I. Candrea, Toma és a többiek nevére, akik époly idegenek és távolállók a pornografikus irodalomtól, mint maga Bratescu Voinescu, akinek fiatalkori műveit zsidó kiadók hozták forgalomba.

Megkezdődött a táblán a vultureni kettős rablógyilkosság fellebbviteli tárgyalása

Cluj, április 7. (Az Uj Kelet tud.) Az itélőtábla harmadik szekciójának Zacharia tanácsa ma délelőtt kezdte tárgyalni a vultureni kettős rablógyilkosság elíteltjeinek fellebbviteli perét. A tárgyaláson a négy vádlott: Szilágyi és Lingurar élefogytiglanri elítélt és Varga és Majlát négy-négy évre ítélt cigányok személyi adatait vették fel. Mint ismeretes, a négy cigány 1935. év december 2-án este a vultureni országuton megleste a Discom dohányelosztó kocsiját és fejzselékkel rátámadtak Lázár Mihályra és fiára, Vilmosra, akiket több fejzsecsapással és késszurással megöltek, majd elrabolták az általuk a Discom részére beszedett 56 ezer lejt.

A táblai tárgyaláson négy Vultureni községi parasztasszonyt hallgattak ki, akikkel a védők azt akarták bizonyítani, hogy a per két vádlottja, Majlát és Varga december 2-nak estéjén lakásukon tartózkodtak. A tanúk azonban, akiket a bíróság kihallgatott, meglehetősen zavaros válaszokat adtak a hozzájuk intézett kérdésekre, úgyhogy a védelem által állítottakat nem lehetett velük kellőképpen bizonyítani.

Az elnök ezután a tárgyalást délután négy órára halasztotta el. A délutáni tárgyaláson a perbeszédre került a sor. Ilea főügyész kétórás vádbeszédében ismertette a kettős rablógyilkosság lefolyását, valamint azokat a körülményeket, amelyek mind a négy vádlott bűnössége mellett szólnak. Beszédének konkluziójaképpen kérte a táblát, hagyja helyben Lingurar és Szilágyi életfogytiglanri ítéletét, de mondja ki bűnösnek gyilkosságban és nemcsak rablásban a másik két vádlottat is, akiket a törvényszék négy-négy évi fegyházra ítélt és büntesse ezeket is a gyilkosságot megtorló törvények értelmében.

A védelem nevében először dr. Saragea, Szilágyi védője, emelkedett szólásra. Saragea kérte a táblát, hallgasson ki még négy tanút, akikkel azt akarja bizonyítani, hogy Szilágyi elvette Varga vadházastársát és az ellenségeskedés innen eredt közöttük, miután Szilágyit Varga terhelő vallomása után ítélték el. Saragea dr. Szilágyi felmentését kérte. Ezután Giurgiu János tartotta meg védőbeszédét, majd a tábla a tárgyalást csütörtök délután négy órára halasztotta.

Cellárvételnél
Kérlek meg
újgyári rablóimhoz
GRUBALD JAKAB
CALA
DECEBAL 25.
TELEFON 747.

SPORT

Julius 4-én Aradon lesz a transilvaniai zsidó sportegyesületek Held Béla kupa tornaversenye

Cluj, április 7. (Az Uj Kelet tud.) Annak idején hírt adtunk róla, hogy a Transilvaniai Makkabi Szövetség elnöksége tartományi versenyek rendezését határozta el. Az elnökség egyelőre három sportágra tűzött ki versenyt, amelyek mindegyike egy-egy örökös vándorkupáért megy: tornában, teniszben és uszásban.

A három sportág közül az első a tornaverseny lesz, július 4-én Aradon. A kupaalapító Kohn Boriska aradi urléány elhunyt végéneke, Held Béla emlékére, aki az aradi Hakoah tornaszakosztályának lelkes vezetője volt, alapította a kupát azzal, hogy a kupa-verseny mindenkor Aradon legyen.

A tornaverseny programján előírt szabadgyakorlat (amelynek bemutatása minden résztvevőre kötelező), valamint szabadon választott szertornamutatványok szerepelnek. Minden versenyző minden szeren két gyakorlatot köteles bemutatni, tehát: korlátot, nyújtót, levon két-két gyakorlatot. Ezenkívül minden versenyző két szabadgyakorlatot is be kell mutatnia. Csak azon versenyzők teljesítményei lesznek pontozva, akik az összes versenyágakban szerepelnek. A pontozás módjait a rendező Hakoah sportegyesület külön meghívóban fogja közölni, amely meghívókat azonban a Makkabi kerület elnöksége küldi szét.

Ami a kötelező szabadgyakorlatokat illeti, tekintettel arra, hogy a leírt szabadgyakorlatok átvétele igen körülményes és rendszert hibásan tanulják azt be, az elnökség a következőket határozta el: Az aradi Hakoah tornaszakosztályának vezetője betanítja a szabadgyakorlatot Timisoara és Oradea. Oradea Clujt, Cluj Tg-Murest, Dej, Bistriát és Brasovot. Tekintettel arra, hogy a satumarei Barkochba tornaszakosztályának vezetője a szabadgyakorlatokat még a Hakoah-tól ismeri, Satumaren kívül a sigheti Sámson is tanítja.

Az érdekelt egyesületek tehát sürgősen lépjenek érintkezésbe az itt közölt egyesületekkel a szabadgyakorlatok átvétele ügyében.

Ami a teniszversenyt illeti, amelyet a Weisz Arthur dr. (Timisoara) által adományozott kupáért rendez a Makkabi kerület, minden valószínűség szerint Clujon lesz.

Az országos uszósverseny rendezésére a Makkabi elnöksége a tárgumuresi Makkabit kérte fel. A tárgumuresi Makkabi végleges választás még nem adott, az uszósverseny örökös vándorkupa-díja felhozását azonban vállalta. Minden valószínűség szerint vezetőségének egyik kimagasló egyénisége alapít erre a célra vándordíjat.

Rövidesen mind a teniszben, mind az uszásban kitűzik a versenyek pontos dátumát és kiírják a versenyek feltételeit is.

Uj vezetőséget váasztott a sigheti Sámson

Sighet, április 7. (Az Uj Kelet tud.) A sigheti Sámson Atlétikai Club vasárnap délelőtt tartotta tisztújító közgyűlését, amelyet dr. Gavallér Miklós nyitott meg. Vajdolta az egyesület mult évi működését, majd Fisch Ignác titkár, Ringler Hermann pénztáros, Salamon Jenő futballszakosztályvezető és Weisz László teniszszakosztályvezető tartották meg referátumalkat.

A felmentvény megadása után Stöckel Márton korelnök levezette a választásokat. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel dr. Berkó Artur főorvost választotta meg a Sámson elnökévé.

Dr. Berkó őszinte meghatótsággal köszönte meg megválasztását és bejelentette, hogy széleskörű programot fog kidolgozni a Sámson fellendítése érdekében, mert hivatását nemcsak tisztiságnak, hanem munkakörnek is tekinti. Dr. Berkó aztán bejelentette, hogy minden lehető el fog követni annak érdekében, hogy az összes nemzeti alapon működő zsidó egyesületekkel karöltve egy Zsidó Kulturházat hozzon tető alá Sigheten.

A Sámson új vezetőségének névsora a következők:

Diszelnökök: Dr. Danzig Samu, Farkas Saul, dr. Fischer Tivadar, dr. Fischer József, dr. Fried Ábrahám, dr. Klein Artur, dr. Kertész Adolf, Fischer Ede, Herskovits Ábránám, dr. Marton Ernő, Szmuck Mihály, dr. Salamon Ignác, Weil Rudolf. Elnök: Dr. Berkó Artur, ügyvezető elnökök: dr. Gavallér Miklós, Stein Lajos. Ügyvezető alelnökök: Dr. Barta Andor, Katz Majer, Simon Dezső, Schwartz Sándor, Stöckel Márton, titkárok: Fisch Izsák, Gold Antal ügyvéd, Markovits Béla ügyvéd, dr. Várnai Imre, pénztárnok: Katz Majer, ellenőrök: Czikk Mihály, Farkas Vilmos, ifj. Fuchs Lajos, Gavallér Sándor, Hoffmann Jenő, Izrael Dezső, Kaufmann Náthán, Klein Náthán,

Mendelovits Jenő, Schreiber Félix, Stern Mór, jegyzők: Dávid Géza, Ringler Hermann. Sportigazgató: Semmel Sándor, futballintézők: Salamon Jenő és Sichermann Mátyás, ügyészek: dr. Birnbaum Dávid, dr. Gavallér Miklós, dr. Gold Antal, dr. Klein György, dr. Kratz Hermann, dr. Stern József, dr. Weisz Oszkár, orvosok: dr. Barta Andor, dr. Berger Miklós, dr. Fisch Mór, dr. Katz Nándor, dr. Krausz Ferenc, dr. Kiszelnik Nándor, dr. Sreter Oszkár, dr. Weisz Dezső.

Az Európa-USA válogatott atlétikai versenyt mégis megrendezik. A verseny színhelye Stockholmban lesz, a svéd atlétikai szövetség jubileuma alkalmából.

Sváj-Magyarország Európa Kupa mérkőzés lesz vasárnap Bernben. A magyar válogatott labdaugócsapatot a következőkben

állították össze: Szabó, Futó-Biró, Szalay-Turay-Dudás, Kocsis-Cseh-Sárosi-Toldi-Titkos.

KÜLVONLAT A CSEH-ROMÁN MÉRKŐZÉSRE! Az április 18-i bucuresti cseh-román válogatott mérkőzésre Clujról külvonlat indul. Részvételi díj gyorsvonaton oda és vissza 595 lej. Jelentkezni már lehet az AGIMEX irodában Cluj, Piața Unirii 3.

Munteanu I. a Victoria válogatottjelölt-játékosa a bucuresti Juventus elleni mérkőzésen megsérült. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy sérülése sokkal súlyosabb, sem hogy játéka megengedhető lenne. Munteanu három-négy héttig, talán még több ideig pihenni kényszerül, így a válogatottban való szerepléséről szó sem lehet.

MAX BAER-SCHMELING ÖKÖLVIVÓ-MÉRKŐZÉS LONDONBAN? Londonból jelentik: Angol sportkörök óriási erőfeszítéseket tesznek, hogy Max Baer-Schmeling ökölvívómérkőzést hozzanak össze Londonba. Az angol társaság tizenkétféle lejt igért Schmelingnek, ha kiáll Max Baer ellen.

Csehszlovákia-Románia mérkőzés előtt Bucuresti-Timisoara ifjúsági válogatott mérkőzés lesz. Timisoara válogatott ifjúsági csapatának költségeit a labdarugószövetség vállalta: tizezer lejt ad erre a célra.

SZÍNHÁZ-FILM

Ma este Hulló falevél Ürmössy Magdával

Zerkovitz Béla óriási sikert aratott új revüoperettje ma este is szerepel a színház bucsuműsorán s ezen az előadáson is Ürmössy Magda a színház kitűnő vendégprimadonnája énekl a női főszerepet.

Házasság Mulyiban

Kitűnő cím, kitűnő szöveg, kitűnő zene, kitűnő rendezés, kitűnő szereplők, kitűnő előadás a

Házasság Mulyiban.

Gondos előkészületek után, ambiciózus, szeretetteljes és lelkes kollégák fogják sikerre vinni Jenei János, Schreiber Alajos és Kóbor László új operettjét, amelynek címe:

Házasság Mulyiban.

Ürmössy Magdának, a színház kitűnő vendégprimadonnájának hűga, Ürmössy Juci, aki Budapesten a legelső mesternél, Trojanoffnál tanult, a zeneszerző külön erre a célra írt zenéjére egy táncbetétet gardágitja az előadást, de a többi szereplők táncai is jelentősen hozzá fognak járulni ahhoz a sikerhez, amelyet el fog érni a

Házasság Mulyiban

Gróf László rendezésében, a szerző vezényletével s a főszerepekben Ürmössy Magda, Sándor Stefi, Stefanidesz Illi, Báza Éva, Wojticzky Elvira, Miklósy Margit, Beness Ilona, Jenei János, Tompa Sándor, Csóka József és Fülöp Sándorral kerül bemutatásra a

Házasság Mulyiban.

Vasárnap este lesz az Özönvíz előtt bemutatója

Vasárnap este lesz a bemutató előadása Nagy István életképének, amelynek címe: Özönvíz előtt. A fiatal szerző egyik legérdekesebb tevékenysége a transzilvian irodalomnak. Ma is kétkezi munkás, műbutorasztalos, de már figyelemre méltó irodalmi sikerekkel is dicsekedhetik. Darabja, az Özönvíz előtt a Szépmíves Céh és a színház közös drámapályázatán tiúnt fel, nemcsak témájának megdöbbentő maiságával, figuráinak egyedül

álló eredetiségével, hanem azzal a pompás drámatechnikai készséggel is, amely megsegíti a rutinos, beérkezett írókat is. Az özönvíz előtt jobbnál-jobb főszerepeit Fényes Alice, Czoppán Flóri, Báza Éva, Felszeghy Mária, Tompa Sándor, Nagy István, Borovszky Oszkár, Csóka József, Lantos Béla alakítják. A rendezés munkáját Tóth Elek végzi.

A SZÍNHÁZ HEI MÜSORA:

Csütörtök d. u. 5 órakor: Zizi. Nagy gyermekese operett forgószínpadon. Több mint száz szereplő. Rendes helyárak.

Csütörtök fél 9: Hulló falevél. (Ürmössy Magda vendégfellépésével: a játékciklusban utoljára.)

Péntek fél 9: Házasság mulyiban. (Jenei János, Kóbor László és Schreiber Alajos eredeti operettjüdműsájának ősbemutatója. Rendező Gróf László. Főszereplők: Ürmössy Magda, Sándor Stefi, Stefanidesz Illi, Miklósy Margit, Czoppán Flóri, Báza Éva, Wojticzky Elvira, Jenei János, Tompa Sándor, Fülöp Sándor, Csóka József és Tebán János. Premierbérlet 28. szám.)

Szombat 9: Házasság mulyiban. (Rendes bérlet.)

Vasárnap d. e. 11: Tatárjárás. (Hetényi Elemér és a studió növendékeinek előadása, olcsó helyárakkal.)

Vasárnap d. u. 3: Meseáruház. (A játékciklusban utoljára. Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap d. u. 6: Házasság mulyiban. (Harmadszor. Az operettgyűttes bucsuja, turnéja előtt.)

Vasárnap este 9: Özönvíz előtt. (Nagy István életképe 3 felvonásban. A Szépmíves Céh és a színház drámapályázatán kitüntetett színmű ősbemutatója. Fényes Alice, Báza Éva, Kőzei Margit, Czoppán Flóri, Felszeghy Mária, Tompa Sándor, Borovszky Oszkár, Nagy István, Csóka József a főszerepekben. Rendező: Tóth Elek. Premierbérlet 29.)

Hétfő fél 9: Özönvíz előtt. (Rendes bérlet. A társulat bucsuja turnéja előtt.)

ROMÁN OPERA MÜSORA

Péntek, április 9: Babatündér és balett. Vasárnap, április 11 (matiné): Cárevisa. Hétfő, április 12: Cigánybáró. (Vergi Pallás szopránénekesnővel.)

Szerda, április 14: Horia. Péntek, április 16: Aida. (Krassova szoprán, a prágai nemzeti opera tagjával.) Szombat, április 17 (iskolai matiné): Cárevisa.

Vasárnap, április 18 (matiné): Carmen. (Krassova szopránal, a prágai nemzeti opera tagjával.)

ROYAL MOZGO MÜSORA:

Ma: Kacagó tavasz és Micky Maus műsor. Gyermekeknek olcsó jegyek, előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor.

EDISON MOZGO MÜSORA:

Uj műsor, jó műsor román és magyar felirattal. I. Diadalmas ifjúság. Cecl B. Mille filmreke a modern diákéletből. Sudih Allen, Richard Cromwell, Charles Bickford. II. Valzer-hercegnő. Vigoperett. Janette Gaynor, Henry Garat. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

MUNKAS MOZGO MÜSORA:

Szerdán dupla műsor: I. Mikor egy asszony szeret. Az évad legszenzációsabb társadalmi drámája. Fősz.: Norma Scherer és Robert Montgomery. II. A koldusgrófnő. Zenés operett. Fősz.: Dolly Haas és Adele Schandrock. Mindkét film román és magyar felirattal.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portobélyeg mellékelve van.

Női és férfi fehérneművarrást, teljes keletgyék készítését a legszebb kivitelben olcsón vállalom. Berkovitsné, Str. Leg. Ardeleana 5.

Keresünk női divatszakmában teljesen önálló kiszolgálót. Ajánlatokat eddigi működésével Molnár Testvérek R. T. Targu-Mures küldendők.

ברוך אייזיק זוכס וואס פראווינג טאלאנטע וואס איינען יאנגען מאן אלץ שוין וואס היר וואגען ווירד אונד ער איין טיכטיגער ממלד איזט. שפעוען ווירד ניכט בעצאהלט. Brisk, Primrabin ort. Salonta, (J. Bihor).

Kiadó modern 2 szoba konyha, elő- és fűdőszoba Str. Barițiu 23/a.

כחור יש ווירד געוואס דער אפגענוער אונד גרא-קינדער מיט גוטעם ערפאלגע אונטעררייכטען קאנן ארבעטען. ב"ה

Rabin Krausz, Diciosanmartin.

Nagy, világos, parkettes, erkélyes szoba központban, igen elegánsan burtozva (esetleg üresen is) kiadó. Klein, Str. Barițiu 18.

Héber, német oktatásra keresek tanítványokat. Kérem b. címét „Házitanító” jellegére a kiadóba.

זוכע פאסטען

אלס בעל חפילה (טענואר שטימע) שמשות... בעל מוקר, משגיה לייכטעס מלומדות... פעהני-קייטען צי יע אנדערע אנטשעלונג... רעפערענצען אן קליינע אנשרייע

Kerekek helyettesítő orvost körbe, hosszabb időre. Cim a kiadóban.

Két egymásbenálló szép szoba, W. C.-vel és különbejárattal, esetleg fűdőszobahasználattal, burtozva, vagy üresen, kertes házban, május 1-re kiadó.

Két nagy modern szoba és konyha, valamint összes mellékhelyiségekből álló, központban fekvő szép lakás május 1-re kiadó. Cim a kiadóban.

Paraszt-textil szakmában tökéletesen jártas segéd felvétetik. Réger Fülöp.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSEN AZ UJ KELETBEN

Egysz

A bucuresti formanevi orvos. Az egyik Anton, kettő, mondjuk, el az egyszerű, net, oly hiteles, berg Anton dr. alista, mint Franurat a páciensek telefonon. Van kgentleman-agreemelő, hogy elhalász betegeket. Ha tehát Adolf doktor szelgetés hallatsz... Ön Franker Igen?... Mert kettő vagyok, a szemüvstrada Poloniából. Nem?... Szóval, ari, a magas, borot Igen?... Kérem. P lefonkonyvben a kezdő számot kike Anton. a strada ben a száma 4541

Természetes, ha adott esetben Fra Frankenberg Adol. A két ur személyegymást.

Talán nem lény hogy Frankenberg ária, Adolf kollég Emberek, orvosok, a mezőnyben, enne rain belül, akad meban, akik egyedül lomáját respektál hogy...

...az egyik... ..vizont a mási Igazán, rémes, N

Történik, hogy dalmi a'attvaló és mérnök egy bucuere tavaszi délután lavór vért köp. A orvost hivatnak, a elvázott.

Fájdalom, a 454 német Dr. Franken hon. A szobalány j Anton doktort Sine meg nem tért viss szélyben remegő L hát elhívják a tele orvosát, aki véletle speciális: dr. Fra Adolf dr. a biro rikai tempóban há Vért kell adni, gyo tokra van beidegez

Egyelőre, másod het valakit keríteni ner Oswald hideger kórágyon, a keze pergamen-szárazon szanatórium könyv ják. Harminektéve Frankenberg doktor is biztosan Adolf, v szik az ágyon, bald sodpercek alatt leve ágyba fekszik, s me vérátömlesztés.

Oswald germán e rétt vizsik.

Igazán, rémes. Ne A Lacknerébe a Ha ezt a Birodalo

Világos, hogyha E dalmi németnek valé négyórán belül a köv

Kesztyűs kézzel

írja: Fekete Tivadar

Egyszerű, de rémes orvosi történet

(Ujko)

1.

A bucuresti telefonkönyvben két egyformanevű orvos került egymás mellé. Az egyik Anton, a másik Adolf, de mindkettő, mondjuk, Frankenberg. Itt indul el az egyszerű, tanulságos, ujkori történet, oly hiteles, mint az élet. Frankenberg Anton dr. éppennygy gyomorspecialista, mint Frankenberg Adolf dr. A két urat a páciensek gyakran összetévesztik a telefonon. Van közöttük azonban egy gentleman-agreement; sohasem fordult elő, hogy elhalászták volna egymás elől a betegeket. Ha tehát cseng a telefon, mondjuk Adolf doktornál, akkor ilyenféle beszélgetés hallatszik:

— Ön Frankenberg doktort keresi?... Igen?... Mert ketten vagyunk. Én Adolf vagyok, a szemüveges és az alacsony, a strada Poloniából. Engem paracsol?... Nem?... Szóval, akkor Anton doktort kéri, a magas, borotváltarcu, őszülő urat?... Igen?... Kérem. Paracsoljon akkor a telefonkönyvben a közvetlen utánam következő számot kikeresni; az Frankenberg Anton, a strada C. A. Rosettiből. Különben a száma 454184. Tessék felszólítani!

2.

Természetes, hogy ugyan így jár el, adott esetben Frankenberg Anton dr., Frankenberg Adolf pácienseivel szemben. A két ur személyesen máig sem ismeri egymást.

Talán nem lényegtelen megemlíteni, hogy Frankenberg Anton dr. fajnémet és ária, Adolf kolléga ezzel szemben zsidó. Emberek, orvosok, urak. Egyelőre, ebben a mezőnyben, ennek az országnak a határain belül, akad még két orvos, a fővárosban, akik egyedül egymás tudását és diplomáját respektálják, dacára annak, hogy...

...az egyik...
...viszont a másik...
Igazán, rémes, Nem?...

3.

Történik, hogy Lackner Oswald, birodalmi alattvaló és ismét fajgermán, főmérnök egy bucuresti vegyigyárban, egy tavaszi délután gyomorfekély-alapon, 8 lavór vért köp. A roham rapid jön, mire orvost hívatnak, a mérnök már majdnem elvérzett.

Fájdalom, a 454-84-es szám, az ária-német Dr. Frankenberg Anton, nincs otthon. A szabályny jelenti a telefonon, hogy Anton doktort Sinaiába hívták délelőtt, s még nem tért vissza. A vérző és életveszélyben remegő Lackner Oswald mellé hát elhívják a telefonkönyv legközelebbi orvosát, aki véletlenül szintén gyomorspecialista: dr. Frankenberg Adolfot.

Adolf dr. a birodalmi alattvalóval amerikai tempóban hánik el. Szanatórium. Vért kell adni, gyorsan. A dolog pillanatokra van beidegezve. Sok vér kell!

4.

Egyelőre, másodpercek alatt, alig lehet valakit keríteni, erre a célra. Lackner Oswald hidegen és féhéren fekszik a kórágyn, a keze átlátszó, a homlokán pergamen-szárazon feszül meg a bőr. A sanatórium könyvelőjét Fuchsnak hívták. Harminckét éves fiatal ember, ismeri a Frankenberg doktort, az Adolfot. Fuchs is biztosan Adolf, vagy Mór. Oswald fekszik az ágyon, haldoklik. Fuchs Mór másodpercek alatt levetkőzik, a szomszéd ágyba fekszik, s megtörténik az első adag vératömlesztés.

Oswald germán ereibe, a Mór keleti vért viszik.

Igazán, rémes. Nem?...
A Lackneréba a Fuchstét.
Ha ezt a Birodalom tudná!...

5.

Világos, hogyva Bucurestiben egy birodalmi németnek valami baja van, huszonegyórán belül a követség tud róla. Lack-

ner Oswaldnak vér kell, sok vér. Ez a hír végig fut a kolónián.

Doktor Tokeramo jut eszünkbe, a Tájfunból. Órák alatt egy egész japán kolónia vállalja a tudós bűnét. Mindenki jelentkezik. Mindenki ott van a helyén.

Lackner Oswaldot meg kell menteni, ária-német!

A gong megszólal. Az örök tam-tam, a vérség, a nemzetség, a faj tam-tamja, a tisztaság megóvása címén, a keveredés kikerülése alapján, s amit akartok.

Másnap délelőtt tizenöt fajnémet jelentkezik a sanatórium irodájában. Egyik jön a másik után, ragyogva, boldogan, öntudatosan, vért, germán vért, adni Lacknernek, Lacknerét! Lackner-Tokeramo Oswaldot legalább három, háromfélmillió vérséjig kell feljavítani, akkor megmarad.

Ugyanis egy egészséges embernek legalább négy és félmillió vérséjje van.

6.

Egyik német a másik után kerül sorra, mindegyiknek le kell fizetni a véradót, Lackner lassan feljavul, a kezeibe visszatér a rózsaszín, a testében megindul az újjávarázslott ütem, tizenöt ember tiszta, friss, piros elixirje keveredik benne egy új életszakasz felé. A német honfiak mosolyognak. Ez az ő erejük: a távolban együtt lenni az elhagyott honfitárral. Ha baj van, melléje rohanni, kezét adni, vért adni! Sikkasztott?... Visszatenni a pénzt! Vért veszített?... Visszaadni a vért! Fedez-

1. Az életről kivont természetes só alkalikus készítése.
2. 2-3 pasztilla étkezés után megkönnyíti az emésztést.
3. Az emésztést elősegíti 2-3 tablettát egy pohár vízben feloldva.

GYAKORUNK AZ UTANZATOKTÓL-ES HAMESITVANY...
Közel Erdély részén: Kardos Mihály Utad Elmjara-Arad

ni, ha vétkezett; kiemelni a többi közül, ha erre méltó; megmenteni, mindenáron, ha haldoklik. És vigyázni a germán tenyészetre és az ária tisztaságra.

Ez a németben a japáni vonás. Kifejezetten sárga erény.
Ez is rémes. Nem?

Lackner Oswaldnak ma már háromszélmillió vérséjje van. Megmaradt. Megmentették a honfitársai. Reméljük, feljavul négy és félmillióig. Tisztán, persze...

Frankenberg Adolf doktor azóta sok fajnémet pácienset kap. Volt rá eset, hogy kezelt már a követség személyzetéből is valakit.

Adolf, nem Anton.

De a sanatórium etikájához s Adolf doktor taktikájához tartozik, hogy a Fuchs-féle átömlesztésről nem tud a másik tizenöt véradó. Sőt: arról, hogy az első vér, a kritikus másodpercben, a sanatórium zsidó könyvelőjéé volt, arról máig még Lackner Oswald vegyész-mérnök se tud.

Kitudja, talán még öngyilkos is lenne, mert egy kis Fuchs-vér van benne. Rémes. Nem?... és a Birodalom!

A történet hiteles, ezt már mondtam. Csak a neveket kreáltam. A többit az élet írta, nem én.

Ötven évvel ezelőtt teremtette meg Zamenhoff az esperantot

Nemcsak a néphit, de egyes tudósok is azt tartják, hogy eredetileg egyetlen nyelv volt csupán, amelyet a paradicsom nyelvének neveznek. Azután történt a paradicsomból való kiűzetés és a nyelvka-tasztrófa a bábeli toronytól és azóta nincs egyetértés. Ha azonban újbol egyetlen nyelve lesz az egész emberiségnek, ugy ismét paradicsom lesz az egész föld.

Néhány ember azzal vélte elősegíteni a paradicsomi állapotok eljövetelet, hogy új nyelvet talált fel. Megtehették volna ugyanazt a szolgálatot egy létező nyelv általánosításával, de ők alkalmatlannak találtak minden idiomát, ezért olyan nyelvet teremtettek, amelyben az összes nyelvet könnyen használható szavai megtalálhatók könnyű nyelvtan keretében és a legelterjedtebb európai nyelveket és modernizált, lehetőleg kivételektől mentes latin nyelvtant vettek alapul. De bármilyen szándékkal is láttak hozzá ahhoz, hogy elűzzék a számtalan, rossz nyelvet és ezáltal hozzájáruljanak az emberek egyesítéséhez, mégis csak új nyelvet szaporítottak a babiloni nyelvzavart. Ha bábeli időben azért nem tudták megérteni magukat az emberek a torony építomestereivel, mert mindenki csak a saját nyelvét értette és senki sem tudta, hogy mit beszél a másik a maga nyelvén, ugy időközben nemcsak természetszerűleg nőtt meg a nyelvi differenciálódás, hanem mesterségesen is növelték azt: az esperantóval.

Az ötvenedik évforduló

Ez a mesterséges termék ma ötven éves. Az egységes nyelv eszméje valamivel idősebb és az a kívánság, hogy „normális” és szabályozott grammatikát teremtsenek, már a régienél is megtalálható, akik kételkedni kezdtek a grammatika és logika azonosságában is, a gondolkodási mód és a nyelvhasználat harmóniájában. Miután a stoikusok észrevették nyelvük anomáliáit, valamilyen esperantó lehetett az ideáljuk. A mi latin nyelv-

tanunk kompromisszum az anomálisták és az analógisták között. Ha az anomálisták győznek, nem volna grammatika, ha az analógisták, kényelmes latin esperantó volna ma.

Bár a latin évszázadokon át világnyelv volt, — de csak a tudósok és papok számára, — a mesterséges nyelvalkotás azonban csak a tizenkilencedik században jött divatba, míg végül megszületett az esperantó, amelynek megteremtője, Ludwig Zamenhoff, különös módon, zsidó volt.

Zamenhoff zsidó élménye

1859-ben született Bialystokban. Atyja gimnáziumi tanár volt, rendszeres koponya-, meglehetősen asszimilált és felvilágosodott; anyja vallásos, szentimentális és fantáziában gazdag. Szüleinek ezen tulajdonságaiból Zamenhoff a legjobbakat örökölte. Környezetével szemben ideális-taként lépett fel. Szülővárosának népközeledése, ahol fehéroroszk, lengyelek, litvánok, németek és zsidók éltek nem mindig a legnagyobb békességben, megrázó élménye volt ifjúságának és szerinte a sorozatos összetűzések és szenvedések főforrása „abban keresendő, hogy más nyelveket beszélték és más vallásokhoz tartoztak” a szenvedők, mint a támadók. Nem kétséges, hogy a megtámadottak esetében elsősorban és főképpen a zsidókra gondolt. Ami a vallást illeti, ez a probléma nem jutott jelentősebb szerephez Zamenhoff életművében, őt a „más nyelv” problematikája kötötte le elsősorban, de itt is tévedésbe esett, mert a zsidóüldözések olyan országokban is felütöttek a fejüket, ahol a zsidók és a nemzsidók között nem volt nyelvi különbség, így például már a középkori arab kultúrszférában is. Zamenhoff mégis azt hitte, hogy ilyen félreértések csak azért történhetnek, mert a nemzetek között állanak a nyelvkülönbségek „vastag falai” és ezért elhatározta, hogy azzal a nyelvvvel fogja szolgálni a népek közötti meggyezést, amelyet azután rend-

szeres munkával maga teremtett meg. Ezáltal nemcsak a zsidókérdést akarta megoldani, de mert zsidó volt és mert tipikus zsidó élmény szabta meg az utját, — az esperantót azon számtalan kísérlet közé kell sorolnunk, amelyek a zsidókérdés asszimilatorikus megoldására irányultak és pedig nemcsak a zsidók, hanem az összes emberek asszimilációja által nem egy meglévő, hanem ujonnan teremtett állapotához.

„Dr Esperanto”

Zamenhoff vasszorgalommal tanult görögül és latinul a varsói gimnáziumban, már akkor foglalkozott a „világnyelv” eszméjével mégpedig a klasszikus nyelvek alapján, de „a latin túl nehéz, a nyelv tan túl száraz.” Amikor medikus volt, barátaival beszélgetett sokat az „univerzális nyelv” kérdéséről, végül Moszkvában látott hozzá tervének megvalósításához, úgy ahogy az egy ideálistához illik: egy világ számára, amely még nem létezett, egy közönség számára, amelynek sejtelve sincs még az egészről, lefordítja az új nyelvre Heint, Gogolt, Nekrassowot, Goethét, Schillert, Byronot és — a bibliát. Varsóban Shakespeare-hez lát hozzá. Könyvvilágy megtelet tehát saját műveivel, egy „kész nyelv” fekküdt a polcokon és a doktori tézise a huszonegy éves Zamenhoffnak, aki emellett pénzt is kell, hogy keresen és kiadót szeretne kapni művéhez. 1887-ben megnősül, apósa segíti első könyvének megjelentetését, amelyben a szerző Dr Esperanto-nak nevezi magát. 1898 után rendkívül népszerű szemorvos a varsói zsidónegyed egyik uccájának, amelyet róla is nevezett el később az utókor. „Igaz ember, igaz zsidó” — így nevezi a lakosság. Nappal orvos, éjszaka „a remény nyelvének” embere. Így él 1905-ig, amikor létrejön az első esperanto kongresszus, amelynek magaslatos céljait csalódásba dönti a világháború.

1917-ben halt meg Zamenhoff, munkával, segítőkészséggel és nemes célkitűzésekkel telített, nagy reményektől fűtött, szegény élet után, egyike a zsidó Don Quichote-toknak, akinek ereje, szelleme és java sokat használhatott volna a zsidó népek, hanem üzi a vágy, hogy az egész világot tegye boldoggá... (L. h.)

A cluj-i ort. izv. Rabbiság közleménye

Ezennel az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy a mai nappal megalakítottuk a „Kasruth szekciót”, melynek feladat lesz, hogy a helyben forgalomba hozott kóser élelmickek eladását rituális megbízhatóság szempontjából ellenőrizze és szabályozza. Naponta délután 6-8 óra között a rabbiság hivatalos órárt tart a Str. Gen. Berthelot 8. sz. alatti helyiségében.

Felkérletnek tehát a kóser tej és tejtermékek, bogdások, vendéglősök és az összes kóser élelmiszerekkel foglalkozó egyének, hogy saját érdeklükben is jelentkezzenek e hét folyamán fenti hivatalos órák alatt, hogy a „Kasruth-sekció” ellenőrzése alá helyezzék üzemiüket.

Egyben értesítjük a zsidó fogyasztó közönséget, hogy a jövő héttől kezdve a szombati időjelző cédulák nagyobb formában fognak megjelenni és a rabbiság hivatalos közleményeit is fogja tartalmazni, felsorolva mindazon kóser élelmickekkel foglalkozó cégeket, melyek a rabbiság felügyelete alá helyezték magukat, hol a kóseriségre súlyt fektető közönség nyugodtan szeresheti be kóser élelmiszerekben való szükségletét.

Cluj, 5697 miszon hó 24. napján.
Az Aut. Orth. Izv. Hitközség Rabbisága.

Ahol tizenhét százaléka a zsidóknak teljesen nincstelen

A régi országos rabbinátus legutóbbi intézkedése. A legfiatalabb hitközségi elnök. Villamos „erev” egy kis városban

Somcuta-Mare, március végén. Régi időkben ideig terjedt, helyesebben a Somcuta-Mare-től három kilométerre fekvő Berches község az alba-italiai országos rabbinátus hatásköré. Ezekiel Paneth egyik átiratában dicsőítően nyilatkozik az itteni zsidókról és megengedi nekik, hogy külső befolyástól mentesen válasszanak papot szívük és belátásuk szerint. Ez volt a híres rabbi egyik legutolsó intézkedése. Berchesről került Somcutára a Hirsch-család, Simon Elías, jeles talmud chochom: Kszáv Szofer Moharam Sik tanítványa, Herschikovicsek, a Goldstink.

(Ezen a környéken hallottam az autóbusszon egy-két „jó szót”; érdemes továbbadni.)

1. Ki nevezhető talmud chochomnak? Nem a könnyű főfogású, gyorsan apercipláló elme, hanem a gerinces, öntudatos, meggondolt és következetes ember. Talmud chochom elnevezést nem talmud sochait, hanem „talmud soché hogén”: a méltatlan tanítvány. Akinek lehet kitűnő befogadó képessége, de amit megtanul, haszontalanul jelleme következtében fonákul alakít ki magában.

2. A brazlavi caddik nyomán mondták: Valaki megkérdezte a rabbitól: — „Hol van Isten?” — „Ott, ahová beengedik” — válaszolta.

Kétszáz zsidó család közül harminchat vette igénybe az ingyen páskát. A hitközség 18 százaléka tehát teljesen nincstelen. Jobb módban él tíz familia (egy minjan), közepesen jól: harminc. A többiek kiségeztentciák: kisiparosok, vásárosok. Nyolc intellektuális: kisiparosok, közepes megélhetéssel. Már a háború előtti időkben Vaida Sándor kerülete volt. Románok és kisebbségek ma is békés együttélésben élnek egymással.

A papjuk, Halpert Armin főrabbi eredeti ember: magas, izmos férfi, nagy homlokkal, zsidó férfiszépség. Michelangelo Mozes szobrára emlékeztet. A hajdunánási caddik unokája. Konciliáns, kellemes modoru, konzervatív pap, aki 1905-ben került ide, pár évig dájén volt, aztán főrabbivá választották.

Első rabbija az akkor még egészen kicsiny hitközségnek Ezriel Jicchoh Keller. Őt 1848-ban választották meg. Dunaszerdahelyi származású, askenáz beállítottságú lelkész volt. Negyvennégy évig vezette az ügyeket és halála után a fia, Aron Hersch Keller vette át örökét, aki veje volt Jakob Kopl Lichtensteinnek, a nagy Hillel Lichtenstein öccsének.

A hitközség kultúreléte ugyszólván teljesen a bet hamidráskok falai között zajlik. A Talmud Tóran kívül négy bet hamidrásban tanulnak hajnalban, napközben és este, ima után. Általában rebbe-hivek. Egyik része a satmari dinasztiahoz tart, a másik — az askenázok — reb Jicchoh Eisikhoz, a sápan-tenhez. Jiddis nyelvű hetilap is megjelenik Somcután „Transylvanische Jüdische Zeitung” címen, amelyet az agilis Weisz Samuel szerkeszt harcos tollal a sápan-ten hívek érdekében. Az ő fáradozásának köszönhetik a zsidók egészen eredeti „erev”-jüket, amely a villamos drótokba van bekapcsolva és csak világitási zavarok árán téphető le.

Dr. Gál Sándor a hitközség elnöke. Egyben ez ország egyik legfiatalabb roshakahalja. Az ifjúsági cionista mozgalomnak lelkes aktív tagja volt már középiskolás korában. Megbolondult apja, dr. Goldstein a régi cionista gárda egyik jelese volt. A fiatal dr. Gál Sándort immár harmadikban választották meg egyhangulag elnökké. A chevra orvosa, a községi tanács tagja, a zsidóság reprezentánsa a hatóságok felé. Prágai egyetem évei alatt tagja volt a főiskolai cionista burschenschaftnak és a Barisszia-Jordania akadémiai szövetségnek, amely a legregyebb zsidó diákegyesületek egyike. Már akkor fennállott, amikor Herzl még nagynémet bursch volt.

A zsidó regenerációt Somcután a Wizo, Barisszia és Mizrachit szolgálja. Teadélutánokon, szombati összejöveteleken, rendezvényeken előadásokat tartanak abból a célból, hogy informálják a palesztinai ügyek állásáról és a zsidó kultúra haladásáról az elvbáratokat. Sokat serénykedik e tekintetben a Wizo elnöknője, dr. Jakob Menyhért, a férfiak közül pedig főként Kepces Jenő és Hirsch Menyhért. Különös megbecsüléssel beszéltek Novi Izidor, a chevra érdemes elnökének készséges jószágáról.

Érdekes adaléka a somcutai zsidó életnek, hogy a Feier-vendéglőben, az átutazó környékbeli zsidócskáknak tanyáján, ahol üzletekről, rebek körülüli intrikákról és olykor általános problémákról esik szó, a sarokban nagybög áll.

A vendéglős megmagyarázta.

Amikor már nagyon hangosan disputálnak és félő, hogy chóli, egymásnak mennek, olyankor átjön a szomszédokból a brácsás és zenél. Ekkor a legnagyobb ellenfelek is megnyugodnak, mert nem hallják egymás szavát. Ime, a zene varázsa.

Miresul-Mare. Nagyobb község Somcuta mellett, de van rabbi, Müller Leopold ur, a

Abdullah emir: „Elejtették Palesztina kantonizálásának tervét”

Transzjordánia uralkodója az „arab Bismarckot” várja

München, április 7. A „Münchener Neuesten Nachrichten” legutóbbi számában érdekes cikket közöl Giselher Wising Abdullah emirrel, Transzjordánia uralkodójával tett látogatásáról.

Az emir a palesztinai kérdésekről is beszélt a német újságíró előtt és többek között a következőket mondta:

— Teljes bizalommal viseltetek angol barátaim iránt, ami a palesztinai kérdéseket illeti, Lord Peel, a királyi bizottság elnöke, meglátogatott és nem hinném, hogy a londoni kormány figyelmen kívül hagyja a jogos arab követeléseket. Meg vagyunk győződve arról, hogy az angol kormány elegendő állambiztonsággal rendelkezik ahhoz, hogy megtalálja a kiegyezés útját egy tarthatatlan helyzetből. Nem tudjuk elképzelni, hogy a Peel-bizottság jelentése is ugyanarra a sorsra

petrosani főrabbi fia, akinek kerületeihez negyvenkét község tartozik, százötven zsidó családdal. A pozsonyi jesivát végzett ambiciózus fiatal pap legkomolyabb jelöltje Transylvania egyik legkiválóbb ortodox hitközségének. Egészen fiatal volt, tizenkilenc éves, amikor három kiváló rabbi-tekintély: a tárgyaló neamti, a nuszálai és turdai főrabbi papi oklevelet adtak neki. Kitűnő szónok, aki folyékonyan beszél románul, magyarul és németül.

Miresul-Mare konzervatív zsidó körökben arról nevezetes, hogy a háborúban a kossowi rebbe ide menekült az oroszok elől hatvan hűvel egyetemben. A zsidók megosztották velük éveken át a falat kenyert. Jambor lelkek azt mondják, hogy azóta egyetlen Miresulból való zsidó nem szorul mások könyörületére.

jusson, mint az eddigi angol bizottságok jelentései.

Azt a tervet, hogy Palesztinát különböző kantonokra osszák fel, elejtették.

A szélsőséges elemek természetesen sohasem lesznek megelégedve. Mi, arab uralkodók, ezentul sem fogjuk megtagadni tanácsainkat palesztinai fiainktól és ön is tudja, hogy mi mindig mérsékletre intettük őket.

Az emir ezután kijelentette az újságíróknak, hogy a Palesztina és Transzjordánia közötti határ nem természetes.

Meg van győződve arról, hogy egy napon jönni fog egy „arab Bismarck”, aki úgy fogja egyesíteni ezeket az országokat, mint ahogy egykor Németország egyesült. Akkor a dinasztikai kérdése is magától fog megoldódni.

AZ ÉLŐ DICKENS

— Születésének 125-ik évfordulójára —

Walter Scott után a legkiválóbb angol novellista, Viktoria korának legjellegzetesebb írója, Keats, Lamb és Browning kortársa: Charles Dickens volt.

A Morning Chronicle című újság ismeretlen kis riportere 1836-ban „Boz” álneven egy „Vázlatok” (Sketches) című könyvével lépett a nyilvánosság elé.

Es vázlatai tetszettek a közönségnek. Később megbízást kap a Chapman és Hall kiadó-cégtől, hogy a Seymour Robert, ismert és kedvelt rajzolóművész kiadandó képsorozata alá szövegeket írjon. De a képek szövege idővel érdekesebbé kezd válni a vidéki élet és sporteseményekről számot adó rajzoknál és lassanként egész és kerek regénnyé gyuródik. Így született meg Dickens első remek műve, a „Pickwick-klub”. Havonként jelentek meg a Pickwick Papers füzetei és óriási sikert arattak.

Az angolok örömmel fedezték fel zseniális írójukat; már régen nem értették meg Ben Johnson tipikus nemzetiségűt és halászak voltak Dickensnek kimerült fantáziájuk új-újraélesztéséért, élvezetes humoráért.

A „Pickwick-klub” egy kalandsorozat leírása. A regény főalakja az író személyes ismerőse volt, akit írónk korában ismert meg egy vidéki ügyvédi irodában.

Ebben a műben, egy nagy író megfigyelésén keresztül felelevenednek mindazok a jellegzetességek, amelyek a múlt század eleji angol életet tették; kezdetleges közlekedési eszközeivel, lélek nélküli igazságszolgáltatásával és kisvárosi politikájával.

Dickens alakját és azt a meleg rokonszenvet, amelyet irántuk érez és ami oly kedvessé teszi írásait előttünk, gyermekkorá szüneteseiből merítette. Szereti magaterrá tette szereplőit és az olvasó vele szereti őket. Mosolyog alakjaival és néha rajtuk és a mosolya mosolyt fakaszt.

A világ azonban túl korán határozta el magát arra, hogy Dickensben csak a nevetetést fogja szeretni. Nemsokára megírja a „Twist Oliver” című novelláját, amelyből hiányzik a humor és inkább a melodramatikus elem van tulsúlyban benne. Ebben a novellájában jut-tja szóhoz Dickens először a gyermekeit az irodalomban és egyszersmind kitárja az irodalom számára a gyermekkor kapuit.

Gyermekekről szóló regényeiben mesemondóvá lesz, de a megható meseszövev mellett realista is; egy-egy merész ecsetvonással formálja meg alakjai jellemét, vagy eleveníti meg környezetét. Egy életrajz írója mondja

róla: „Realistic he usually is, real he is scarcely ever” — „realista rendszerint, de legtöbbször mégis alig realis.”

Ugyanez a realizmus jellemzi Nicholas Nickleby című regényét is, ahol a gyermekek iránt érzett mély szeretete aranyos humorral párosul. Különös gyengédséggel fordul a kis emberek sorsa felé, erkölcsi érzéke biztos és öntudatos, igazságszeretete páratlan, melegsége és embersége kifogyhatatlan.

De ha be is sugározza a dolgokat mindentátfogó szeretetével és ha mint realista a valóság meg is szépi, mégis éles szemmel tudja megkülönböztetni a jót a rossztól, a szépet a ruttól és nem mulasztja el a szépet magasztalni s a visszataszítót gunyolni. Ilyenkor részrehajló lesz, mintha minden személyében érintené. Chesterton írta róla, hogy úgy nézi az embereket, mint a barát, vagy mint az ellenség.

Ez a részrehajlás azonban semmit nem von le abból a költői tárgyilagosságból, amellyel a saját életéhez új közelálló eseményekről mesél, mint pl. legdicikensőbb munkájában: a Copperfield Dávidban.

Önéletrajzi részeit páratlan melegséggel vannak megírva, emberábrázolása tökéletes, humorra szivderítő, érzelmessége könnyfakasztó. Kacaj és könny egymást követik lap-lapján, egybefolynak és enyhítik egymást.

Ebben a bábszínházban, amelyben a bábokat a lángész fantáziája irányítja, vannak jó emberek és vannak rossz emberek. A jó elnyeri jutalmát, a rossz megjavul, vagy elveszi méltó büntetését. De legyenek jók, vagy gonoszak: meghitt ismerőseinké lesznek egy életen keresztül. Copperfield Dávid „Micawber ur”-ja és „Hep Uriás”-a régen bevonultak a halhatatlanság Pantheonjába, mint igazi „dickensi figurák”.

Copperfield Dávidban éppúgy, mint a „Kis Dorrit” meséjében, valamint „Nicholas Nickleby”-ben, az író mintegy nagyított üveget ad az olvasó kezébe, hogy az feszült figyelemmel kövesse a kis hangyaráj néha groteszkül heves mozgását és cselekedeteit.

Ne kutassuk, hogy a bábszínház tagjainak jellemi élő alakokéi-e; a fontos az, hogy velük nevetünk és szomorkodunk, gyűlöljük, vagy szeretjük őket úgy, amint teremtőjük akarja.

Dickens mély és őszinte emberszeretét nagy megrázkódtatás érte amerikai tapasztalatain keresztül. A tengerentúli országban tapasztalt furcsaságokat nem is titkolta el.

Leleplezte az amerikai rabszolgatartást és ettől az időtől kezdve írásait még jobban átfűtötte a nemes irányzatosság és emberi együttérzés tudata.

A szabadság és béke apostola volt és ezt hirdette egész életében.

Munkái mintha egy tiszta, nyugodt tó tükreinek képei lennének. Csak egyszer-egyszer borzolja fel hullámverés a háttér békés felszínét, amikor a művész a csatornántúli nép forradalmi megmozdulásának eseményeit írja le „Két város” című regényében, amelyben egyszersmind azt is nyilvánvalóvá teszi, hogy a szegény árva gyermekek védelmezője tökéletes ábrázolása tud lenni minden válságos idők eseményeinek és minden népek számára kínálkozó tanulságainak.

Irodalmi hatása az utókorra és így a mi korunkra is, felférhetetlen. Művei Daudete, Dostojevskire is nagy hatásúak voltak, sőt talán még azokra is, akik minden kultúrnyelvre lefordított műveinek hatását csak közvetve érezték.

Abban a műfajban, amit ő hagyott örökül, nem lehet mélyebbet, szélesebbet, többet, művészebbet, emberibbet alkotni.

Es emellett első igazi uttörője volt az irodalmi realizmusnak.

De irodalmi hatásán kívül, szociális hatása is nagy volt.

Abban a korban élt, amelyben az angol társadalom nem vattázta be füleit az író társadalmi, vagy erkölcsi kritikája, leckeje elől.

Abban a korban élt, amelyben a Victor Hugo „Voix Interieures” című verseskötetének előszavában foglalt nyilatkozatát a költő hivatásáról, örök igazságként fogadták el s amely a költőt váteszként, kora próféta-jaként tüntette fel, akinek szava az igazságról zendül és figyelmeztetése a javulást kéri.

Regényeinek hatása alatt gyermekvédelmi intézmények, iskolák, szegényházak létesültek, az igazságszolgáltatás gépezetének hibáit kiküszöbölték.

Hatványát évvel ezelőtt halt meg ez a nagy emberbarát, béke- és szabadsághirdető, dusan termő, munkás élet után. De nyelvének egyéni zamata ma is friss, kedvessége, derűlátása ma is üdítő és a mosoly, amelyet kellett és ma is kelt, ma is felénk sugárzik.

A napokban volt születésének százhuszonötödik évfordulója. Ebből az alkalomból világszerte felelevenítik emlékét, mely több, mint emlék: ma is ható, formáló ösztönzés és utmutatás.

Weinberger Judit.

Koronázási kiállítás Londonban

London, április 8.

A gloucesteri hercegi pár megnyitotta az Olympia-palotában a Daily Mail 21-ik „Ez-ményi Otthon”-kiállítását, melyet a koronázás jegyében rendeztek meg. A kiállítás fénypontja a „Hódolat Aranycsarnok”, melynek aranyomázástól ragyogó falak között csillogó főalakja VI. György királyt és fél méteres aranyozott óriási szobra. A kiállítás másik érdekese része a Strathmore-grófok ősi kastélyának, Erzsébet királyné szülőházának csarnokát ábrázolja.

Itt van John Graham-nek, Dundee grófnak arcképe, Sir Peter Ley műve is, melyet 300.000 pengőre biztosítottak s mellette az ezüstgolyó, mely John Graham életét kioltotta. Itt állították ki a történelmi ereklyék között az egyetlen ékszert, melyet Stuart Mária a vérpádon viselt: egy ezüst kenőcsartó szelencét. A büszke kastélylly szemközti húzódik meg a nádfedeles kunyhónak, Robert Burns szülőházának mása, mellette a great-nagreeni kovácsműhely reprodukciója, ahol maga a kovács, Richard Remison meséli el az üllője előtt kötött házasságok történetét.

A kiállítás egy másik része az angol királyi ház különféle tagjainak lakóhelyeit mutatja be, a légioverő Boadicea királyné kunyhójától Charlotte királyné szalonjáig. A királyi család nevet viselő tárgyak közt a legnagyobb a 80.000 tonnás „Queen Mary” óriás-gőzös 35 méter széles parancsnoki hidjának pontos mása. Mellette élethűen berendezett hadihajórszettek, ahol az eredeti környezetben toborzó haditengerészek magyarázzák a tengerészgyöngyöletet.

A modern kényelem eszményképét a „villamos ház” valósítja meg, melyben az edény-mosástól, hűsítőléstől és burgonyahámazástól az ablaktisztításig mindent villamossal végez. Még az ágyaplanok is villamossal fűthetők. Praktikus találmány a „ruganyos ház” is, melynek csak külső falai ezilárdak; a belső beosztást válaszfalak segítségével hatványgyféleképpen lehet változtatni.

HIR

Radio Colu Inge 1937. ty

Constr náli Pista Uniri 31.

hász Gyula két

Milyen

Milyen volt székesége De azt tudom, hogy Ha dus kalással jó S e székeségben újra

Milyen volt szemeké De, ha kinyitnak össze A szeptemberben, bá Szeme színére vissza

Milyen volt hangja

De tavaszodván, ha Ugy érzem, Anna szá Egy tavaszról, mely

Táj

Dermedten állnak a Fekete nyírjék fülle A csillagok szeme szá A Tisza mély opálja

Talami titkot sug a S a nyárfasorban til Az életem oly szép s b A hangod bársonyár

Vaida április 10-é B. Bucurestiből jelen Et végén a fővárosba Frontul Romanesc ápr tekezetlen, amikor ma ni a bel- és külpolitik

Kétszázézer sákel uszálemből jelentik: T eretű sákel-miting vo enő tömeg vett részt melőinek jelenlétében. beap az évben kétszáz helyezni Palesztinába gész palesztinai zsidó a cionista szervezett es, hogy az idei séke gja érne a kétszázézer

Gyengélkedés idej szullézet még szorul fokozza, az enyhe é su, természetes „Fer — reggel éhgyomo — mindig puha, k melegítő emésztést b gánják.

Elütötte a kisvon tő fiatalembert. Sig endítő szerencsétlenség után három óra tájbar Fuchs Fide tulajdonát alében. A (Sighetről 3 muló kisvonat halálra ad Moise 24 éves Vad fiatalembert, aki a vasu zett hazafelé, hogy nyosságot vigyen. A ember az orvosságot a zében gondolatába m hat a vasuti sinek s e as levő köhíd és a tés kanyarodó van nak az utolsó pillanat yatessen futó fiatalem zesztette lélekjelenlétét a pályatest mellett ell wina, éppen ellenkező menekült. A mozdony en fiatalembert, akine métereken keresztül magig a mozdonyvezető szerencsétlenség szinl chis Joan városi tisztí andörkomiszár. A hat apitotta, hogy a sze sem terhel felelőse ber hanyagsága és

HIREK

Radio Columbia Ingelen
1937. typ.

Constructio-
nál Piata Unirii 31. Telefon: 93.

Milyen volt...

*Milyen volt székesége, nem tudom már
De azt tudom, hogy szökők és mezők
Ha dus kalással jó a sárguló nyár
S e székeségben újra érzem őt.*

*Milyen volt szemé kékje, nem tudom már
De, ha kinyílnak ősszel az egek,
A szeptemberben, bágyadt bucsuzónál
Szeme színére visszarüvedek.*

*Milyen volt hangja selyme, sem tudom
már*

*De tavaszodván, ha sóhajt a rét,
Ugy érzem, Anna szava szól át
Egy tavaszról, mely messze, mint az ég.*

Tájkép

*Dermedten állnak a halotti csendben
Fekete nyárfák füledt ég alatt.
A csillagok szeme szikrázva rebden,
A Tisza mély opálja hallgatag.*

*Válami tikkot sug a végtelenség
S a nyárfasorban tikkadt vágy zokog,
Az életem oly szép s bus, mint egy emlék:
A hangod bársónyára gondolk.*

Vaida április 10-én Bucarestben be-
szel. Bucarestből jelentik: Vaida-Voevod e
két végén a fővárosba érkezik és résztvesz
a Frontul Romanesc április 16-ra összehívott
értekezletén, amikor nagy beszédet fog tar-
tani a bel- és külpolitikai eseményekről.

Kétszázézer sákel Palesztinában. Je-
ruszalemből jelentik: Tel-Avivban hatalmas
néretű sákel-miting volt, amelyen ezrekre
menő tömeg vett részt az egész Jisuv kép-
viselőinek jelenlétében. Elhatározták, hogy
ebben az évben kétszázézer sákel fognak
elhelyezni Palesztinában és mivel ma az
egész palesztinai zsidóság zárt egységben
áll a cionista szervezet mögött, nem kétsé-
ges, hogy az ideai sákelakció ténylegesen el-
fogja érni a kétszázézer számot.

Gyengélkedés idején, különösen, ha a
rosszullétet még szorulás vagy keresztifjás
is fokozza, az enyhe és igen kellemes ha-
tású, természetes „Ferenc József” keserü-
viz — reggel éhgyomorra egy kis pohárral
éve — mindig puha, könnyű székürülést és
kiegészítő emésztést biztosít. Az orvosok
ajánlják.

Elütötte a kisvonat a beteg anyjához
szent fiatalembert. Sighetből jelentik: Meg-
rendítő szerencsétlenség történt tegnap dél-
után három óra tájban Sighet határában a
Fuchs Erde tulajdonát képező téglagyár kö-
zében. A Sighetből 3 órákor Sugatag felé
induló kisvonat halálra gázolta Mózes Men-
del Moise 24 éves Vad községben illetékes
fiatalember, aki a vasuti sínek mentén igye-
kezett hazafelé, hogy beteg édesanyjának
orvosságot vigyen. A szerencsétlen fiatal-
ember az orvosságot tartalmazó üveggel a
kezeiben gondolataiba merülve, rohanva ha-
ladt a vasuti sínek mentén. A város határá-
ban levő köhid és a téglagyár között egy
éles kanyarodó van és így a vonatvezető
csak az utolsó pillanatban vette észre a pá-
lyatesten futó fiatalembert, aki annyira el-
vesztette lélekjelenlétét, hogy ahelyett, hogy
a pályatest mellett elhúzóó árokba ugrott
volna, éppen ellenkező irányban, a sínekre
menekült. A mozdony elkapta a szerencsét-
len fiatalembert, akinek a testét a kerekek
24 méteren keresztül vonszolták magukkal,
amíg a mozdonyvezető fékezni tudott. A
szerencsétlenség színhelyére kiszállt dr.
Chis Joan városi tisztii orvos és Belindeanu
rendőrkömiszár. A hatósági vizsgálat meg-
állapította, hogy a szerencsétlenségért sen-
ki sem terhel felelősséget, mert azt a fiatal-
ember hanyagsága és szórakozottsága idézte
elő.

Basarabia egyesülésének évfordulója.
Bucarestből jelentik: Pénteken ünneplik
Basarabia egyesülésének 19-ik évfordulóját.

Május 20-án amnesztia lesz a katonai
bűntettekre. Bucarestből jelentik: Május
20-án, amikor az új katonai büntetőör-
vénykönyv hatályba lép, a Capitala szerint
elengedik azokat a bűntetteket, amelyek a
katonai bíróságok hatáskörében tartoznak,
ha nem ütköznek a rend és állambiztonság
előírásaiba.

Arad az Alduna. Bucarestből jelentik:
A CFR-hez érkezett jelentés szerint a Duna
vize megdagadt és a Galati-Reni vonalat fe-
nyegeti elárasztással.

Rövid hírek mindenünnen. A ham-
smithi szülészeti klinikán új orvosságot al-
kalmazznak a gyermekági láz ellen. Az új
kezelés következtében a halálozások száma
22 százalékról 4-re csökkent. — Az Egye-
sült Államoknak a háborúba való beavatko-
zása 20-ik évfordulóján tegnap hatalmas ka-
tona parádét tartottak. Roosevelt elnök
maga fogadta a csapatok elvonulását. — A
Lexington amerikai légiforgalmi társaság
két repülőgépe (San Diego közelében össze-
ütközött a levegőben. Négy ember meghalt.
— Az új Odessa-Marseille légijáratot áprí-
lis 27-én avatják fel. — Az a Douglas nevű
amerikai utasszállító gép, amely a Csendes-
óceán partján eltűnt, megkerült. Mont-Bay
mellett (Arizona) találták meg. A gép nyolc
utasa szénné égett.

Aranyér ellen Goedecke féle Anusol!

Ujjáalakul az angol-magyar társaság.
Londonból jelentik: A lapok szerint az an-
gol-magyar társaság ujjáalakul a két ország
kulturális, művészeti és baráti kapcsolatai-
nak fejlesztése érdekében. A társaság el-
nökevé lord Londonderryt választották meg
a magyar követségen tartott fogadás ke-
retében.

A clujai sákelakció. A zsidó ifjúsági
szervezetek tagjai sorra járják a zsidó há-
zakat és a sákel megváltására hívnak fel
minden felnőtt zsidó férfit és zsidó nőt.
Mindenkinek tudnia kell, hogy a sákel
a zsidó nép erejének mértéke és legjelen-
tősebb fegyvere abban a harcban, amelyet
a Cionista Szervezet a zsidó Palesztina
jövőjéért folytat ma. Ennek tudatában
minden zsidó fogadja szeretettel és meg-
értéssel a sákelaládatokat és váltása meg a
zsidó szolidaritásról tanuskodó sákel.

Orvosi hír. Dr. Ligeti Sándorné, Somogyi
Ilona dr. szemorvos áthelyezte rendelőjét Str.
Memorandului 27 (UEC-palota), III. emelet.
(Dijtalan lift). Telefon 4-55.

Szegény zsidó hitközség kérelme. Az
aminoasai kis zsidó hitközség küldte szer-
kesztőségünknek az alábbi kérelmet, ame-
lyet abban a reményben közvetítünk olva-
sóinkhoz, hogy megértésre s visszhangra
fog találni a transzilvniai zsidó társadalom
körében. „A vasutvontól félreeső község
nincstelen iparosokból és kiskereskedők-
ből álló zsidó hitközsége kér segítséget. Ima-
házunk és az azzal egy fedél alatt lévő ri-
tuális fürdőnk használata életveszélyessé
vált, az épület roskadozó és rozszant álla-
pota miatt. Imaház és mikve nélkül mara-
dunk, ha zsidó testvéreinktől nem kapunk
segítséget. Más hitközséghez nem csatlako-
zhatunk, mert egészen félreeső községben la-
kunk. Ezért kérünk segítséget. Mentsek
meg a bukástól ezt a kis zsidó közösséget,
amely ragaszkodik hitéletéhez. Ki-ki a te-
hetsége szerint járuljon hozzá imaházunk és
mikvének renoválásához. „Echod hamarbe
vöechod hamamit.” Kétszer ad, aki gyorsan
ad. Adományokat a következő címre kérünk:
Comunitatea Evreeasca ortodoxa Aminoasa,
jud. Hunedoara.”

ROYAL slágermozgóban holnap, pénteken nagy premier

Shirley Temple legújabb filmje: **„A kis hercegnő”**

Előadások kezdete: 3, 5, 7, 9 órákor. Műsor előtt legújabb FOX híradó.

Ma, csütörtökön utoljára: Kacagó tarka tavasz. Kedvezményes gyermekjegy.

Műkedvelő színelőadás Dejen. Április
10-én, szombat este fél 9 órai kezdettel szí-
nelőadást rendez a deji Jung Wizo a Zs.
N. Sz. helycsoportjának helyiségében. „Die
heilige Meidlach” című vígjátékot adják
elő. A műsor után tánc következik. Az elő-
adás iránt rendkívül élénk érdeklődés nyí-
vánul meg.

Százhusz gyermek lép fel a Zizi című
meseoperett ma délutáni előadásán. Ferenczy
László Marcella, a Jó Cimborá című gyer-
mekklap jeles szerkesztője Zizi címmel mese-
operettet írt, melynek bemutatója ma dél-
után lesz a Davila Színházban. Százhusz
gyermek lép fel a látványos operettben, ma-
lyet maga a szerző tanított be. A hangulatos
mesejáték zenéjét Veress István írta. Szer-
dán ebéd után már főpróbát tartottak a
gyermekdarabokból, ahol a kis primadonnák és
szubrettek meglepő biztonsággal és tehetség-
gel mozogtak. Péterffy István temperamen-
tumos vezényletével fülbemászó melódiákat
játszik a zenekar és az apróságok kedves
hangja valóban tavaszi hangulatot varázsol
a színház falai közé. A darab tartalma szép
tündérmese, ami valószínűleg nagyon fog
tetszeni a bemutató gyermekközönségnek. A
rengeteg szereplő között nagy buzgalommal
fáradozik a darab szerzője, Ferenczy László
Marcella és Demjén Miklós, a rendező. A
táncokat Parádi Katus és Husz Piri tani-
totta be. Kevés a helyünk ahhoz, hogy a da-
rab szereplőit felsoroljuk. A gyermekek sze-
replésével az Uj Cimborá növelni fogja
népszerűségét a gyermekek világában, ahol
az Uj Cimborá valóban komoly nevelői szere-
pet tölt be. A meseoperettet a bemutató
után másodszer is Clujon fogják előadni. A
darab iránt a külföldi gyermeklapok is ér-
deklődnek, így az eszperantisták gyermek-
lapja, a Lu Voyo, melynek szerkesztője,
Eleonora Bildhauer, már kért is egy példányt
a hangulatos gyermekdarabról.

**Ortodox zsidó aggastyánok harcias fel-
lépése a minski kommunista párt ellen.** Lon-
donból jelentik: Tizenkét ortodox zsidó, 60-
80 éves aggastyánok, behatoltak a minski
kommunista párt helyiségeibe és „Izrael iste-
tene nevében” kiáltással megverték és meg-
kötözték két kommunista hivatalnokot, le-
szakították és összetaposták Lenin és Sztal-
in képeit. A tizenkét hitbuzgó zsidót le-
tartóztatta a GPU és tíz évi száműzetésre
Szibériába küldték őket.

**Női divat-
ujdonságok**
JOLIE-nál
MEMORANDULUI 4.

Ujságíróakadémia létesül Bucarestben.
Bucarestből jelentik: A jogi fakultás mel-
lett Antonescu dékán kezdeményezésére
sajtóakadémiát fognak létesíteni.

Házasság. Geist Jolán Ludus és Kauf-
mann Lipót Bucaresti folyó hó 11-én, vasár-
nap Luduson tartják esküvőjüket. (Minden
külön értesítés helyett.)

**A cseh baloldali pártok javaslata a
hadipar nacionalizálására.** Prágából jelen-
tik: A cseh szocialista, nemzeti szocialista,
szociáldemokrata és német szociáldemokra-
ta pártok, tehát a kormánykoalíció három
baloldali pártja javaslatot terjesztettek a
kamara elé a csehszlovákiai hadipar na-
cionalizálására vonatkozólag. Az agrárpárt,
amely a legerősebb a kormánykoalícióban,
nem hive ennek a javaslatnak.

? WEROX? USA patent
Használja Ön az
WEROX
áramszűrőt és zörejmentes RADIO-
ZASBAN lesz része. Áramfogyasztá-
sát redukálja és lámpáját óvja.
Lei 240. Minden rádiószaküzletben.

Orvosi hír. Dr. med. Wollheimer József
sebész, szülész, nőgyógyász rendeléseit is-
mét megkezdte. Rendel. d. u. 2-5. Piata M.
Viteazul 14. I. Telefon 1225.

Az új adótörvény magyarul. Dr. Mandel
Fordító Irodában Cluj, Memorandului 24.
Ára 30, vidékre 40 lej.

Orvosi hír. Dr. Heller József szülész-
nőgyógyász, operatőr külföldi utjáról haza-
érkezett és rendeléseit megkezdte. Str. Iuliu
Maniu 26. d. u. 3-5-ig.

**Moritz Geiger, a Jewish Agency jeru-
zsálemi központjának delegátusa Timisoarán**
Április 7-én, szerdán este 9 órákor nagy-
szabású mitinget rendez a Jewish Agency
timisoarai szekciója a Zsidó Kulturothton (I.
Str. Mocioni 8.) helyiségében, amelyen Mo-
ritz Geiger, a J. A. jeruzsálemi központjá-
nak delegátusa is résztvesz. Moritz Geiger
„A zsidó nép a királyi bizottság előtt” cím-
mel tart előadást, melynek keretében ismer-
tetni fogja a zsidóság aktuális problémáit.
Az előadás iránt, — melyre vendégeket sze-
vesen lát a vezetőség — városszerte nagy
az érdeklődés.

**Váltsátok meg
a sékelt**
a 20-ik jubliáris cionista világkongresszus
választásaira!

1897
1937

הנהלת ההסתדרות הציונית
הקונגרס הציוני העולמי
שקלו את השקל

Héber szótárak

Mannheim — Grosz: Héber-magyar szótár
az első modern teljes héber-magyar szótár rövid nyelvtannal, 628 oldal, kb. 20.000
címzóval díszes kötésben 300 lej, füzve 200 lej.

Mannheim: Magyar-héber szótár
modern magyar-ujhéber szótár, 300 oldal, 15.000 szó 120 lej. Kapható az

Uj Kelet kiadóhivatalában
Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

